

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİMDALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**BEHÇET NECATİGİL'İN ŞİİRLERİNDEKİ
ÇOCUK İMGESİNİN
TEMALAR BAKIMINDAN TÜRKÇE EĞİTİMİNE KATKISI**

DENİZ EKER

DENİZLİ, 2019

T.C.
PAMUKKALEÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEHÇET NECATİGİL'İN ŞİİRLERİNDEKİ
ÇOCUK İMGESİNİN
TEMALAR BAKIMINDAN TÜRKÇE EĞİTİMİNE KATKISI

Deniz EKER

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Ali DONBAY

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Bu çalışma, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Musa CİFCİ

İmza

Üye: Prof. Dr. Derya YATILI

Üye: Dr. Öğr. Üyesi: Ali DOĞUBAY

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 29/09/2019 tarih ve 23/1... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

M. Buluş

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Deniz EKER

Kızıma, Ođluma,
Öđrencilerime
ve
Tüm Çocuklara İthafen

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda; bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Ali DONBAY'a, ilgi ve desteğini gördüğüm sayın Prof. Dr. Derya YAYLI'ya, Türkçe Eğitimi Bölüm Başkanımız sayın Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK'e, tez savunmamda jüri başkanlığı görevini yürüterek bizleri onurlandıran sayın Prof. Dr. Musa ÇİFCİ'ye, öğrenim hayatım boyunca üzerimde emeği olan tüm değerli hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Maddi manevi destekleri ile daima yanımda olan, başarıya ve umuda dair beni her zaman cesaretlendiren anneme, babama, eşime, kardeşime ve babaanneme sonsuz teşekkürler. En içten teşekkürlerim de dünyamıza dahil olup şiiirlere ebeveyn gözü ile de bakabilmemi sağlayan ikizlerim Alp ile Almila'ya.

Nisan, 2019

Deniz EKER

ÖZET

Behçet Necatigil'in Şiirlerindeki Çocuk İmgesinin Temalar Bakımından Türkçe Eğitimine Katkısı

EKER, Deniz

Yüksek Lisans Tezi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD,

Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ali DONBAY

Nisan 2019, 90 sayfa

Behçet Necatigil, çağdaş Türk edebiyatının önde gelen isimlerindedir. Onun şiirlerinde, ev ve sokaktaki insanlar, anneler, babalar, gençler ve çocuklar, aile ve geçim sıkıntıları, yalnızlıkları, endişeleri ve gelecek korkularıyla işlenirler. Necatigil'in şiirleri söyleyiş bakımından kapalı, kolay anlaşılmayan bir şiirdir; ancak çocuklar için yazdığı şiirler eğitsel amaçlı iletilerle doludur ve didaktik bir özelliğe sahiptir. Bu tarz şiirlerindeki aile sevgisi, büyüklere saygı, yaşama sevinci, mutlu olma arzusu, acıma duygusu, gençliğin değeri, iyi bir insan olmak, doğruluk, çalışkanlık... gibi davranışlar Türkçe Öğretim Programı'na uygunluk gösterir.

Behçet Necatigil'in çocuklar için yazdığı ya da çocukluk yıllarını konu edinen şiirleri üzerindeki çalışmamızın temel amacı, edebî değerlerinin yanında eğitsel iletileri araştırmaktır. Böylece şairin çocuk edebiyatındaki yeri ve önemi ortaya konulmuş olacaktır.

Necatigil'in şiirlerindeki çocuk temasını incelemeye yönelik tezimiz 5 bölümden oluşmaktadır. "Giriş" niteliğindeki I. Bölümde, Behçet Necatigil'in şairliği, şiir anlayışı ve şiirlerindeki başlıca temalar üzerinde durulmuştur. II. Bölüm: Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar olup, bu bölümde çocuk şiirinin kuramsal temelleri ve Türkçe'deki gelişme çizgisi üzerinde durulmuştur. Burada Behçet Necatigil hakkında yapılan araştırma ve incelemelerin değerlendirilmesi de yapılmıştır. Tezimizin hazırlık, materyal toplama ve yazım aşamasında değişik yöntemlere başvurulmuştur. Bunlar III. Bölüm'de açıklanmıştır. Şiir metinlerinin incelenmesinden ulaşılan sonuçlar, IV. Bölüm: "Bulgular ve Yorum" da Behçet Necatigil'in Şiirlerinde Çocuklar başlığı altında yazılmıştır. V. Bölüm: Sonuç ve Öneriler'e ayrılmıştır. Bu bölümde Behçet Necatigil'in çocuk edebiyatındaki yeri saptanmaya çalışılmış ve şiirlerinin Türkçe dersi hedef davranışları açısından değerlendirilmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Behçet Necatigil, Şiir, Çocuk Edebiyatı

ABSTRACT

Contribution of Children's Image in Behçet Necatigil's Poems to Turkish Education in Terms of Themes

EKER, Deniz

Master Thesis, Department of Turkish Education

Advisor: Dr. Faculty Member Ali Donbay

April 2019, 90 pages

Behçet Necatigil is a leading figure in contemporary Turkish literature. In his poems, people at home and on the street, mothers, fathers, youth and children, family and livelihood problems, loneliness, worries and fears of the future are handled. Necatigil's poems are closed, not easy to understand poetry; but the poems he wrote for children are full of educational messages and have a didactic quality. This kind of poetry family love, respect for elders, joy of life, desire to be happy, pity, the value of youth, being a good person, righteousness, industriousness ere behaviors such as the Turkish Program.

The main purpose of our study on the poems of Behçet Necatigil which he wrote for children or about their childhood years is to investigate literary values as well as educational messages. Thus, the place and importance of poet in children's literature will be put forward.

The thesis on children's theme in Necatigil's poems consists of 5 chapters. In Chapter I, which is an Introduction , the main themes of Behçet Necatigil's poetry and poems are emphasized. II. Chapter: The Theoretical Framework and Related Researches. In this section, the theoretical foundations of children's poetry and the development line in Turkish are emphasized. Here, the evaluation of the investigations and investigations on Behçet Necatigil was conducted. Various methods were used in the preparation, material collection and writing process of our thesis. These are III. Section is explained. The results of the study of poetry texts, IV. Chapter: Findings and Interpretation was written under the title Children in the Poems of Behçet Necatigil. Section V is divided into Conclusions and Recommendations. In this section, the place of Behçet Necatigil in children's literature was tried to be determined and the evaluation of his poems in terms of the target behaviors of Turkish lesson was done.

Keywords: Behçet Necatigil, Poem, Children's Literature

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU	iii
ETİK BEYANI	iv
İTHAF	v
TEŞEKKÜR.....	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xi
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	5
1.1.1. Problem Cümlesi	5
1.1.2. Alt Problemler	5
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1.ÇOCUK ŞİİRİ.....	7
2.2. TÜRKÇE'DE ÇOCUK ŞİİRİNİN GELİŞME ÇİZGİSİ	11
2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	15
3.1. Araştırma Deseni.....	15
3.2. Çalışma Dokümanları.....	15
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri	15
3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci	15
3.5. Verilerin Analizi.....	16
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM	18
BEHÇET NECATİGİL'İN ŞİİRLERİNDE ÇOCUKLAR	18
4.1. Aile-Okul ve Toplum Üçgeninde Çocuk	18
4.1.1. Çocuk ve Aile	18
4.1.1.1. Çocuk ve ev/huzur ve neşe kaynağı olarak çocuk	18
4.1.1.2. Çocuk ve anne, baba, kardeş sevgisi.....	25
4.1.1.3. Çocuk ve büyüklere saygı	32

4.1.1.4. Çocuk ve masal	34
4.1.1.5. Çocuk ve oyun	36
4.1.2. Çocuk ve Okul	41
4.1.2.1. Bilgisizlikle savaş	41
4.1.2.2. Çocuk ve doğa sevgisi/çevre bilinci.....	43
4.1.2.3. Çocuk ve Atatürk	44
4.1.3. Çocuk ve Toplum.....	45
4.1.3.1. Çalışan çocuklar.....	45
4.1.3.2. Kimsesiz çocuklar	47
4.1.3.3. Yoksul çocuklar	49
4.1.3.4. Asi çocuklar	53
4.2. Çocukluk Yıllarını Özleyiş	53
4.3. Çocuk ve Ölüm	59
4.4. Gençlik Çağının Değeri	60
BEŞİNCİ BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER.....	68
5.1. Çocuk İmgesi İle İlgili Şiirlerden Çıkan Sonuçlar	68
5.2. Şiirlerin Türkçe Öğretimi Açısından Genel Olarak Değerlendirilmesi	69
5.3. Öneriler	73
KAYNAKÇA.....	75
ÖZGEÇMİŞ	79

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Sınıf Düzeylerine Göre Metin Türlerinin Dağılımı 64

Tablo 2. Şiirlerin Türkçe Dersindeki Temalar ile Eşleşimi 65-67

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Behçet Necatigil, Çağdaş Türk şiirinin önde gelen isimlerinden birisidir. Edebiyatımızda 1940 kuşağının temsilcilerinden olan ve uzun yıllar öğretmenlik yapan Behçet Necatigil, çekingen ve içe kapalı kişiliğine karşılık, şiirlerinde içinde yaşadığı sosyal çevreyi, olaylar ve insanlarıyla birlikte başarıyla anlatır. Onun şiirlerinde, evler, sokaklar, insanlar, aile ve geçim sıkıntıları, çocuklar, gençler... tüm sorunları, yalnızlıkları, endişeleri ve gelecek korkularıyla işlenir. Necatigil'in şiiri söyleyiş bakımından kapalı, kolay anlaşılmayan bir şiirdir; ancak çocuklar için yazdığı şiirler didaktik bir özelliğe sahiptir. Bu şiirler çocuk diliyle yazılmadıkları halde, çocuk duyarlılığıyla kaleme alındığı ve özellikle masalımsı unsurlarla dolu olduğu için beğenilmiş ve pek çoğu çocuklar için hazırlanan antolojilere alınmıştır.

Necatigil'in çocukluk anılarını konu edinen şiirleri de vardır. Kimi şiirlerinde aile çatısı altında geçen çocukluk günlerine duyduğu özlemi dile getiren Necatigil, kimilerinde de öksüz büyüdüğü, duygusal eksiklikler ve hastalıklarla mücadele içinde yetiştiği için çocukluk dönemiyle bir hesaplaşma içindedir.

Şairliği ve Şiir Anlayışı

Necatigil (2015) şiirini, gerçekte ve düşte yaşantı birliği olduğu vakit, zamanla anlam kazanan içe dönük bir şiir olarak nitelendirir. Şiirlerinde değindiklerini belirli bir tema eksenini çevresinde toplamaya, çağrışım örgü ve atkılarını ona göre ayarlamaya çalıştığını belirtir. Necatigil şiiri, aktüalite içinde değişmeyen, geçici olmayan, insan kaderine yapışmış şeylerin peşindedir (Necatigil, s.51).

Çetin (2013), Behçet Necatigil'in şiirlerinin beslendiği kültürel kaynaklar ve etkilenmeleri şu başlıklar altında ayrıntılı olarak incelemiştir:

- a) Orhun Abideleri
- b) Dede Korkut Hikayeleri
- c) Klasik (Divan) Türk Edebiyatı ve Kültürü
- d) Halk Edebiyatı
- e) İslam'ın Temel Kaynakları ve Kültürü
- f) Mitoloji

g) Yeni Türk Edebiyatı

h) Batı Edebiyatı

Bu başlıklardan hareketle Necatigil'in şiirlerinin doğu ve batı kaynaklarından beslendiği görüşü kanıtlanmış olur (Çetin, 2013).

İleri (2017) de Necatigil şiirinin eskiden vazgeçmediği görüşündedir. İleri'ye göre Necatigil, eskiyi yenide yaşatmak için çaba harcar. Doğu ve Batı, eski ve yeni, şiirde daima iç içe geçer, birbirinden güç alarak birbirini pekiştirir (İleri, 2017, s.34).

Necatigil'e göre şiir, kapanık, örtülü, mecazlar altında saklı olsa bile, gene de belli hiç değilse sezilebilir bir anlam, bir yazılış sebebi görülmelidir (Necatigil, 2015, s.78). Necatigil'e göre şiirde biçim, gerekli parçaların yerli yerine konmasıdır. Şair, şiir için en önemli sorunun biçim sorunu olduğu düşüncesindedir. Bazen ümitsiz, rastgele bir özün, sağlam biçime kavuşarak şiir planına yükselebileceğini söyler. Bunun tam tersi olarak, ilginç ve kalabilecek nice şiirlerin de biçim savrulmaları yüzünden eriyip gittiği görüşündedir (Necatigil, 2015, s.47). Necatigil'e göre şiiri kuramsal bilgilerle yazmak onu küçültür. Bilgiyi, bildiriye öne alarak, standart maddelerle yazanlar yaşantıyı göz ardı etmişlerdir. Şiir kesin bir açıklama, bir bildiri, şaşmaz doğru tek yön değildir. Dilediğimiz yollara, yolculuklara açık, çeşitli doğrultulardır. Şair, düşündürücü yanlarını çoğaltmış, yatırım ve çabaları çokça, çokgen bir şiirden yanadır. Şiiri ağırlaştırıp, atraksiyonlara, süslere yatırıp, özü havasızlıktan boğmak demek değildir bahsettiği. Şiiri düşündürücü yapan şey, kimi sözcükler arasında, belki hemen görülmeyen hesaplı bir örgü, bir trafiktir (Necatigil, 2015, s.54). Behçet Necatigil, 20 Temmuz 1975'te konuk olduğu İstanbul Radyosu'nun Her Hafta Bir Ozan programında, şiir görüşü ile ilgili şu açıklamalarda bulunur:

Efendim, şiir (deyince) bence çapraşık bir çalışma anlanır. Şairin içinde bir gurbet vardır, devamlı... Şiir gözetiminde biz hep o gurbette gider geliriz. Şiir bir nevi ağarmadır, bir nevi beyazlaşma, yani gece karanlıksa bari geceliğimiz beyaz olsun deriz, isteriz. Şiire ben bir böyle teselli gözüyle bakarım. Şiir bir kelime yatırımdır, bir anılar toplamıdır. Bir dili mümkün olduğu kadar enine boyuna değerlendirme çabasıdır. Şiir devamlı verimlilik istediği için biz şiirin ve bütün boyutlarının sınırlarını denemek zorundayızdır. Ben şiirde en uç noktalara kadar gidip gidip geldim. Yani Türk şiirinin zengin macerasından yararlanarak kelimeler üzerinde hatta sentetik diyebileceğimiz analizlere kalkarak kelimelerin bir kelimenin birçok anlamlarından yararlanarak böyle çokgen bir şiir sağlamayı bile denedim. Yalnız bu biçim araştırmaların yanı sıra öz hiç değişmedi diyebiliriz. İlk şiirlerimdeki, ta çocukluktan gelme sevinçler, hüznler ya da hasretler bugün hala sürüp gidiyor şiirlerimde (Necatigil, 2019, s.216).

Necatigil'e göre (2015) başarılı şiir, biçimle özü sağlam perçinlenmiş kaynaştırmış şiirdir. Şair, yalnızlıklarda olduğu gibi, şiirlerde de kalabalığı bir uyumsuzluk olarak görür (Necatigil, s.91). Necatigil, 1977 yılında Perihan Tok ile Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı için yaptığı bir söyleşide, sanatçı kişiliği ile ilgili olarak, kendisinde yazma ihtiyacı yaratan şeylerin kişisel algılar ve acılar olduğunu belirtir. Kendisinde ve yakın çevresinde gördüğü, yaşadığı yitkiler, hastalıklar, mutsuzluklar ve uyumsuzluklar onun dünyasını biçimlendirir. Tüm bunları sağlam biçimlendirme kalıpları ve olumlu şartlanmalar olarak addeder. Sanatın esas ögesi olan insanın, kendi şiirlerinde insan pazarları olarak görüldüğünü söyler. Koroyu bozduğuna dair içerenler olsa da kendi tutarlığında yazdığını, çağın tanığı olduğunu ekler. Vaktin zulmüne karşı yazmanın gerekliliğini savunur. Kendi bakışı ile kendi açısından baktığını belirtir. Her döneminde kendini belki küçük, fakat toplumsal-yaygın realite ve yaşantıların şairi sayar. Realizmi, dürüstlük ve onur olarak nitelendirir. Yırtıcı, bencil, keyfine düşkün olmamak ve çıkarı için, yaranmak için, art niyetlerle sanatı bir maşa gibi kullanmamak gerektiğini savunur (Necatigil, 2019, s.232-234). Behçet Necatigil, eskiye bağlılığının nedenlerini şu sözlerle açıklar: “Yazı sanatları içinde en milli olanı şiirdir. Bu yüzden şairin birçok noktalarda bir şeyin sürdürücüsü olması, eskiye yaslanması gerekir. Kullanılagelen eski sözcüklerin çoğunda denenmiş değerler yatıyor. Onlar bize katar katar eski zaman kervanları gibi, kendi şairlerimizden hazineler, sesler getirmekte hala” (Necatigil, 2015, s.51). Necatigil (2019) şiirinin toplumcu bir yanı olduğunu belirtir. Ancak toplumcu şiirin, büyük kitlelerin bayraktarı olan koro şiir olarak anlaşılmasının yanlış olduğu görüşündedir. Çağın tanığı olan şairin, gündelik hayatı ve gerçekleri şiirine yansıtabildiği oranda değer kazandığını ve toplumcu olarak nitelendirileceğini söyler (Necatigil, s.236-239).

Behçet Necatigil'in şiirlerinde kendine ait bir çizgi oluşturup o çizgiyi takip ettiği görüşü şairin şu sözleri ile desteklenir:

Ben mum alevinde pervane gibi hep aynı odakta yazdım şiirlerimi: Ev ve her günkü yaşamalar. Rilke'nin Panter'i gibi aynı parmalıklar içinde. Toplumun ve imkanlarımın bana bağışladığı dar dörtgende gözlerimi her açtıkça karşımda büyük şehrin orta-fakir sınıf ev aile ve çevrelerini buldum. Benim bugüne kadar varmak istediğim gerçekler, hiçbir zaman bu sınırların ötesinde olmadılar. Eşyalar ve yaşantılar bende temel, esas, çekirdek niteliğinde daraldılar. Bu eşya ve yaşantıların imge süslemelerinden yana yoksullukları, kendilerini en doğal biçimlerinde, yalın halleriyle gösterebilmeleri içindi. Onlar zaman ve mekan bağlarından kurtulup da çok sonra belleten derlenmiş, ayılanmış, kristalize anılar değil, ani bir uyanmanın notları oldular. Şu var ki ani uyanma

dediğim şey, her gün tekrarlanan durumlardan geldiği için, özündeki sürüp gidicilikte yine de zaman ve mekan-üstü bir niteliğin yansıması oldu (Necatigil, 2015, s.48).

İleri'ye göre (2017) Necatigil'in şiirinde duygu birinci plandadır. Şiirin biçimine yönelik düzenlemeler sonraki çalışmalar ile sağlanır. Şiirin özü duygu ve düşünceye bağlıdır. Şair sonraki çalışmalarında duyguyu, düşünceyi maden işlercesine işler. Duygu, düşünce, sayısız çağrışımlara yönlendirilir (İleri, s.22).

Necatigil'e göre şiirine ana benlik kazandıran eşyalardan, evlerden, insanlardan silinmez gölgeler düşmeli; ortak yaşamalardan yerli bir hava girmelidir. Yazdıkları kendi büyük değerlerinden, yüzyıllardan bu yana sürüp gelen diri sözcüklerden, deyimlerden, söz ve edebiyat sanatından beslenmelidir. Batı eserinin kendi süzgecinden geçmesi, bizim koşullarımızda değişmeler geçirip yeni biçimlere girmesi gerekir. Şiiri, bütün söz ve yazı sanatlarının çıkış noktası olarak gören şair, şiirlerin öteki sanatçıların hikaye, oyun, roman olarak yazdıkları olağan yaşamaların psiko-sosyal özü, çekirdeği olmasını ister (Necatigil, 2015, s.50). Şiirdeki bütün güzelliğin parça güzelliklerin kesiksiz sürüp gidebilmesinden doğduğu görüşünü savunan Necatigil şöyle açıklar:

Birçok şiirler; yer yer güzel de üstelik; biçim, düzen, istif yoksulu oldukları için unutulup gitmişlerdir. Bir sezış, bir buluş, bir tema ne kadar yeni ve güçlü olursa olsun, sağlam bir deyişe erişemedi mi ömürsüzdür. Genç yaşlarda heyecan sonsuz, ilham boldur; ama çokluk, bir şey eksik olur: Mısralarda en azdan güzellik. Şiirdeki "bütün" güzelliği, parça güzelliklerinin kesiksiz sürüp gidebilmesinden, zincirlemesinden doğar. Arada bir mısram bile aksamaması; şiirde verilmek istenen bir hava, yaratılmak istenen bir iklim sahiden varsa onu bozar, zedeler. Bu düşüncelerimi, kendi denemelerimde uygulayabilmek isterdim (Necatigil, 2015, s.83).

1.1 Problem Durumu

Neredeyse hemen her şiirinde evlerden söz eden Behçet Necatigil, mutluluğu ve huzuru evinde arayan insanların şiirini yazarken ailenin bir ferdi olarak çocuklar üzerinde durmaktan ve onların günlük yaşamdaki vazgeçilmezliğini dile getirmekten geri durmamıştır. Ancak şairin çocuk ve çocukluk temalı birçok şiiri olmasına rağmen, bu şiirlerin barındırdığı eğitsel değerler bakımından Türkçe ve edebiyat derslerindeki temalarla ne derece uyduğu üzerine bir araştırma yapılmış değildir. Günümüzde derslerde okutulan metinlerin seçimi konusunda ne kadar hassas davranılsa da hala hem edebi açıdan dil zevki kazandıracak, temalar ve değerler ile uyuşacak hem de çocuğun duygu dünyasına seslenecek şiir metni bulmakta güçlük yaşanmaktadır. Ders kitaplarındaki metinler birbirinin tekrarı olmakta, öğrenciler geçmiş yıllarda okuduğu metinleri ileriki yıllarda yine okumaktadır. Ders kitaplarındaki şiir metinlerine anlamlı bir çeşitlilik getirilmemesi büyük bir problem teşkil eder.

1.2 Problem Cümlesi

Behçet Necatigil'in şiirlerindeki çocuk imgesinin temalar bakımından Türkçe eğitimine katkısı nedir?

1.3 Alt Problemler

Behçet Necatigil'in şiirlerindeki çocuk imgeleri nelerdir?

Necatigil'in şiirlerinde yer alan çocuk imgesi ile temalar uyuşmakta mıdır?

1.4 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Behçet Necatigil'in şiirlerindeki çocuk imgesinin temalar bakımından Türkçe eğitimine katkısını belirlemektir. Şairin öncelikle çocuklar için yazdığı ya da çocukluk yıllarını konu edinen şiirlerindeki edebi değerler ve eğitsel iletiler araştırılarak ve şairin çocuk edebiyatındaki yeri ve önemini ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

1.5 Araştırmanın Önemi

Bu çalışma ile Behçet Necatigil'in öncelikle çocuklar için yazdığı ya da çocukluk yıllarını konu edindiği şiirlerindeki eğitsel iletileri araştırılmış; Türkçeyi en güzel ve en

başarılı kullanan şairlerin, okuyucuya, özellikle öğrencilere kazandıracığı dil ve edebiyat zevki, bir şair-öğretmen olan Behçet Necatigil örneğinde ortaya koyulmuş olacaktır.

1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Behçet Necatigil'in çocukları ve çocukluğu konu edinen, içerisinde çocuğa dair izler bulunan şiirlerinin incelenmesi ile sınırlıdır. Şairin diğer temalardaki şiirleri teze dahil edilmemiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Çocuk Şiiri

Şiir, güzel sanatların bir koludur. Az sözcükle çok şey anlatma sanatı olarak tanımlanabilir. Düz bir anlatımdan farklı olarak şiirde, biçim farklılığı, bu farklılıktan doğan kurallar bulunur. Estetik kaygı öne çıkar.

Yalçın ve Aytaş (2005) şiiri, duygulara hitap eden, orada kök salıp yeşeren, meyvesini hayallerle süsleyip, ahenkle sergileyen bir sanat olarak tanımlamışlardır. Bu sanatın araç ve amaç olarak kullanımının diğer edebi türlerden farklı ve özel bir yere sahip olduğu görüşündedirler (s.207). Nas (2002) şiiri, çocuğun sevinçlerini, hüznelerini, acılarını, korkularını, kısaca duygularını, iç dünyasını yansıtmak; duygularını eğitmek için en uygun ve en güzel yazınsal tür olarak tanımlar. Çocuk için yazılan şiirlerde umutsuzluktan başka tüm duyguların işlenebileceğini belirtir. Şiiri, çocuğun duygu, düşünce gelişiminin en önemli araçlarından biri olarak işaret eder (s.302). Oğuzkan (1997), çocukların, yetişkinler gibi, iyi şiirlerin büyük bir çaba sonucu meydana getirilebildiği bilincine erişmeleri gerektiği fikrindedir. İyi ve usta şairlerin, konularını seçerken, kulağa hoş gelecek biçimde mısralar, beyitler ve dörtlükler oluşturulurken rastgele davranmadıklarını büyük bir titizlikle en uygun sözcükleri seçmek için çok uğraştıklarını bilmeleri gerektiğini savunur (s.214). Şirin, çocuk şiiri ile ilgili şu sözleri söyler:

“Çocuk şiiri çocuk edebiyatının en incelikli türüdür. Çocuğun dünyası, çocuk ruhu, çocuk kalbinin duyarlıkları çocuk şiirinin kaynağıdır. Şiirin estetiğine ilişkin bütün ölçüler çocuk şiiri için de gereklidir” (Şirin, 1994, s.104).

Sezer (1999), çocukların gerçekten şiir olan metinlerle büyümeleri gerektiğini savunur. Şiirin çocuklar tarafından “hamasi destan” “görev övgüsü” “anne-baba-öğretmen dalkavukluğu” biçimli şeyler sayılmasının yanlışlığına vurgu yapar. Çocuklar için yazmanın bir serüven olduğunu, bu serüvenin iyi yazarla yazarlık oynayan arasındaki farkı ortaya koyan bir denek taşı olduğunu söyler. Çocukların düş dünyasına erişebilmenin zor olduğunu, bunu başarabilmenin en büyük mutluluklardan biri olduğunu belirtir (Sezer, 1999, s.10).

Fazıl Hüsnü Dağlarca’ya göre: “Çocuk şiirinde yapıyı, nesnelliği, konuları, onun açısına göre daha ince seçmek, ilk duyarlıklar, ilk özgürlükler, ilk ölçüler içinde yazmak gereklidir” (Akt. Şirin, 1994, s.104).

Yalçın ve Aytaş, çocuk ve şiir kavramlarının bütünleşmesi ile ilgili şöyle der: “Çocuk ve şiir, bu iki kavram birbirine ancak bu kadar yaklaşabilir ve yakışabilir. Ruh dünyasının derinliklerinde biçimlenen ve kelimelerle adlandırılan şiir, çocuğun hayal dünyasındaki zenginlikle eş değerdir. Bu yüzden şiirin özünde, çocuğun ve çocukça bir dünyanın saflığı ve temizliği vardır” (Yalçın ve Aytaş, 2005, s.207). Oğuzkan (1997) çocuğun daha konuşmaya başlarken, şiir cümlesinin yapısına uygun bir yol tuttuğunu, kafiyeli olan ve ses özelliği bakımından birbirine çok benzeyen kelimeleri kullandığını

söyler. Çocukların yetişkinlerin klişe halinde kullandıkları sıfat takımlarına, mecazlara ve benzetmelere pek itibar etmeyerek kelimelere başka bir hava, başka bir güzellik kattıklarını, kendi iç dünyalarını ve düşünme tarzlarını yansıtan şekilleri tercih ettiklerini belirtir. Bunu şairle çocuğun, anlatım serbestliğinde, yenilik ve tazelik ardında gitmekte birleşmesi olarak nitelendirir. Oğuzkan, çocuk şiirinde sembolizm ve dil zevki ile ilgili şu yorumlamalarda bulunur:

Şiirde sembolizm çocuklar bakımından hemen farkına varılacak veya onlarca önemli sayılacak bir özellik değildir. Ancak çocukların sevdikleri şiirler arasında bir bölümü sembolik nitelik taşır. Çocuklar, sembolik şiirlerde çok rastlanılan edebi sanatlar üzerine yeterli bilgileri henüz edinmemiş durumunda olsalar bile sembolik şiirlerdeki mecazi anlamları çok kez fark ederler ve şairlerin söylemek istediklerini ayrıntılara inmeden sezebilirler. Ve bu sezgi, onlara zevk de verebilir (Oğuzkan, 1997, s.220).

Dilidüzgün'e göre (2018), çocuk ve gençlik kitaplarında yazar okuyucu ile birlikte düşünen konumda olmalıdır. Çok açılı bir anlatım tutumu geliştirmelidir. Çocuk, yazar tarafından ciddiye alınmalı; çocuğun anlama koşulları zorlanmamalıdır. Konular seçilirken, çocukların gerçekleri ve gereksinimleri dikkate alınmalıdır. Çocuğa bir dünya görüşünü zorla benimsetme çabasına girilmemelidir. Tek yanlılık ve aşırı öğretici olmaktan kaçınmalıdır (Dilidüzgün, 2018, s.138). Yılar ve Turan (2010) çocuk şiirinin oluşumu aşamasında kullanılan teknikleri dört grupta sınıflandırmışlardır:

- “ A.Şiirlerde mantıksal oluşumlara fazlaca yer vermemek.
- B. Kelimelerle düzenli bir biçimde oynamak.
- C. Şiirlerde uyku ve rüyanın olağanüstülük bakımından sunduğu imkanları kullanmak.
- D. Masal ve ilgili unsurları kullanmak” (Yılar ve Turan, s.197,198).

Bu sınıflandırmaya bakıldığında, çocuk şiirinin nasıl olması gerektiği konusunda bilgi sahibi olmak mümkündür.

Yılar ve Turan, çocuklar ve yetişkinler arasındaki en önemli farklardan biri olarak, çocukların oyun ve hayal odaklı; yetişkinlerinse rakam odaklı olmalarını işaret etmişlerdir. Bu görüşlerini Küçük Prens'ten bir aktarım ile örneklendirmişlerdir:

“Ne vakit yeni edindiğiniz bir dostunuzdan söz etseniz, onlar size arkadaşınız hakkında önemli şeyler sormazlar. Sesi nasıldır? Hangi oyunu sever? Kelebek koleksiyonu var mı? Diye sormazlar. Buna karşın kaç yaşında? Kaç kilo geliyor? Kaç kardeşi var? Babası ne kadar maaş alıyor? Gibi sorular sorarak arkadaşınızı tanıdıklarına kendilerini inandırırılar. Eğer siz büyüklere, cam kenarında çiçekleri, damında güvercinleri olan kırmızı tuğlalarla döşeli muhteşem bir ev gördüm... dersiniz donuk bir ifadeyle yüzünüze bakarlar. Ama onlara, bir ev gördüm, yüz milyon eder, dersiniz derhal; Oo ne kadar güzel bir ev! Diye gözleri faltaşı gibi açılır” (Küçük Prens, 73) (akt. Yılar ve Turan, 2010, s.19).

Oğuzkan, çocuk şiirlerinde aranılan nitelikleri şu maddeler halinde sıralar:

- Kafiyeler –eğer varsa- belirli olmalı ve birbirlerine yakın mısraların sonlarında bulunmalıdır.
- Düşünceler açık olarak ve bir beyit veya bir dörtlük sınırları içinde anlatılmalıdır.
- Tasvirler kesin ve yalın olmalıdır.
- Benzetme, istiare, mecaz gibi edebi sanatlara ölçülü bir şekilde yer verilmelidir.
- Mısralar kısa, cümle düzeni doğal ve seçilen sözcükler sade olmalıdır.
- Tam ve yarım kafiyelerden, ölçüden ve bazı mısraların tekrarından yararlanarak ahenk zenginliği sağlanmalıdır.
- Konu- yaşama sevinci, aile sevgisi, doğa yurt ve ulus sevgisi, güzellik duygusu gibi- olumlu duygu ve davranışları kazandırıcı, geliştireci ve pekiştirici bir nitelik taşınmalıdır (Oğuzkan, 1997, s.221).

Sezer (2000), Çocuklar İçin Şiir Yazmanın Gerekliliği ve Zorluğu adlı çalışmasında, okul kitaplarına alınan kimi şiirlerin niteliksizliği ve bu durumun doğuracağı sonuçlar hakkındaki eleştirilerini şöyle ifade eder:

Gelin görün ki, okul kitapları, çocuğun şiirden hoşlanmamasını hazırlayan manzume örnekleriyle doludur. Bu uyak ve ölçüye uydurulmuş, çoğu didaktik söz yığınları, bir de ezberlenilmek zorunda olunan çarpım cetvellerine döndürüldüğünde iyice sevimsizleşir. Ezberlenen tıkrıtlı metinler, tek doğru çözümü olan problemlere dönüştürüldüğünde ise sonuç, çocuğun ‘şiir’ diye adlandırılan kavramdan soğumasıdır. Edebiyatı, özellikle şiiri yaşamın gerekli bütün alanlarından ayrı bir bölge sayan, matematikle, kimya ya da bilgisayarla uğraştığı için edebiyatla ilgilenmediğini söyleyen, duygularını en arabesk biçimde ifadeden çekinmeyen gençlerimiz böyle bir edebiyat eğitiminden geçmişlerdir çoğunlukla (Sezer, 2000, s,647).

Çocuk şiirlerinin serbest formda kaleme alınması mı yoksa belirli bir sistem ve kurallar çerçevesinde mi yazılması gerektiği edebiyat dünyasında ikilik yaratmıştır.

Aksan’a göre “Çocuklar kafiyeli ve ölçülü şiirlerden etkilenir ve buna olumlu tepkilerde bulunur:

Örneğin:

İlacını aliver- yatağına daliver/ İçiver suyu bir güzel uyu

Gibi uyaklı ve ölçülü sözler söylendiğinde çocuğun gülümsediğini, gözlerinin parlamadığını görürüz. Çocuğun bu anlatım biçiminden zevk aldığı gözlenir” (akt.Yılar ve Turan, 2010, s:195).

İbrahim Alaettin Gövsa da çocuk şiirinde ölçü ve kafiyenin gerekliliğini savunanlardandır.

Enver Naci Gökşen ise karşıt görüşte olduğunu şu sözleri ile ortaya koyar:

“Bugün serbest tarzdaki güzel şiirleri de çocuğa ezberletmek icap ettiğine göre, durak ve hece vezni ile ilgili olan vasıfları, okul öncesi çağındaki çocuklara veya ilkokul birinci devre öğrencilerine ezberletilecek şiirlerde aramak gerekir. Çocuk şiiri ölçüsüz ve uyaksız da olabilir.” (akt. Yılar ve Turan, 2010, s. 194)

Demiray da Gökşen gibi çocuk şiirinde ölçü ve uyağı bir zorunluluk olarak görmez:

“Çocuk için yazılan şiirlerde uyak ve ses, hece yinelemelerine (aliterasyon) yer verilebilir, ama ille de ölçü ve uyak olması gerekmez. Yeter ki sözcüklerin seçilişi ve dizilişiyle gereken ezgi yaratılmış olsun” (Demiray, 1971).

Farklı görüşlerden hareketle, çocuk şiirinde, form konusundaki her iki tarafın savunucularının haklı olduğu noktalar vardır. Bu tartışmaların sonucu olarak; çocuğun özellikle yaşı küçükse daha kolay ezberleyebilmesi adına ölçülü ve kafiyeli kısa şiirlerin tercih edilmesi uygun olabilir. Ancak bizim hedef kitlemiz olan ortaokullarda okuyan çocuklara, şiir zevki kazandırmak adına okutulacak şiirlerin serbest formda da seçilmesi gerekir. Şiir yalnızca ölçü ve uyaktan ibaret değildir. Çünkü o yaştaki öğrenciler, artık soyut anlamları kavrayabilirler ve bazı söz sanatlarını ayırt edebilecek düzeye ulaşmışlardır. Ölçü ve uyak engeline takılı kalıp, tekerleme ve mani benzeri şiirlerde direterek öğrencileri bilişsel ve duyuşsal düzeylerine uygun edebi değeri yüksek, hedef değerleri içeren şiirlerle tanıştırmamak, yerinde saymalarına ve istedik davranışlara ulaşamamalarına sebep olur. Kazanımlar öğrencilere, şiir aracılığı ile düzyazıya göre daha etkileyici bir şekilde aktarılabilir. Öğrencilere değerler eğitimine ait kazanımların verilmesi ile dil sevgisi ve dil bilinci kazandırılmasında şiir metinleri en etkili araçlardır. Çocuklara bu amaçlarla okutulacak şiirlerde sözcük seçimi, şiirsel yapı, dizelerin biçimsel özellikleri, şiirin uzunluğu önem taşır. Bunların yanında verilmek istenen mesajı tam olarak iletmesi ve çocuğun duygu dünyası ile hazırbulunuşluğuna uygun olması gerekir. Çocuklar için ayrı bir şiir türü olmadığını söyleyenler olduğu gibi çocuk şiirlerini yetişkinlere yönelik şiirlerden tamamen ayrı tutan görüşler de bulunur. Bu tartışma sürerken, çocuk şiirinin olmazsa olmazını *çocuk duyarlılığı* olarak nitelendirmek mümkündür. Bu bağlamda, çocuk diliyle yazılmış oldukça basite indirgenmiş her şiire çocuk şiiri demek mümkün olmadığı gibi, çocuğu anlatan her şiir de bu grupta incelenemez. Çocuğun gözünden bakmayı başarabilen, çocuğun yaşantısını, duygularını, düşüncelerini, hayallerini, ilgilerini, yansıtabilen şiirlere çocuk şiiri denilebilir.

2.2. Türkçede Çocuk Şiirinin Gelişme Çizgisi

Türk edebiyatında çocuktan söz eden şiir örneklerine ilk olarak İslamiyet'in kabulünden sonra rastlanır. Bu dönemdeki şiirlerin, çocuklara davranış kazandırma, ahlak kurallarını benimseterek onları eğitime amacı ile yazıldıkları söylenebilir. Divan edebiyatı döneminde çocuk yeterince dikkate alınmaz. Nabi'nin Hayriye adlı eseri dışındaki şiirlerin çocuk şiirinden beklenen özellikleri taşımadıkları bu dönemin bir gerçeğidir. Tanzimat döneminde fabl türü başlangıç kabul edilirse, önce çeviri sonra adapte veya telif eserler ile gerçek anlamda çocuk şiirine geçiş başlamıştır denebilir. Çocuk şiirinin gerçek temsilcisi olarak Tevfik Fikret kabul edilir. Milli edebiyat döneminde ise daha çok öğretici şiirlerin ön plana çıktığı görülür. (Yalçın ve Aytaş, 2005, s:207-209)

Kavcar, Tevfik Fikret'in çocuk edebiyatındaki yeri ile ilgili olarak şunları söyler:

Kendi çocuğu ile birlikte ülkemizin bütün çocuklarını çok seven T. Fikret, çocuklarla ilgili şiirlerinde "eğlendirerek öğretme" yani oyun biçiminde eğitim ilkesini ön planda tutar. Çocuklar için yazdığı şiirlerden oluşan "Şermin" adlı eser, yalnız ele alındığı konular ve arı diliyle değil, eğitici yönüyle de büyük önem taşır. Öğretmen-şair burada çocuğu, beden, ruh ve düşünce bakımından bir bütün olarak ele alır. Bu da onun, yalnız "büyük şair değil, aynı zamanda "büyük eğitici" olduğunu göstermektedir." (Kavcar, 1994, s.30)

Cumhuriyetin ilk yıllarında çocuk şiirlerine eğilen şairlerden, Orhan Seyfi Orhon, Yusuf Ziya Ortaç, Halit Fahri Ozansoy, Ruşen Üşref Ünaydın, Enis Behiç Koryürek, Samih Rıfat ve Faruk Nafiz Çamlıbel isimleri sayılabilir. Hasan Ali Yücel, Vasfî Mahir Kocatürk, Necmettin Halil Onan, Orhan Şaik Gökyay, Kemalettin Kamu, Halide Nusret Zorlutuna, Behçet Kemal Çağlar, Emin Recep Gürel, Faruk Gürtunca, İlhami Bekir Tez, Ceyhun Atuf Kansu, İbrahim Zeki Burdurlu, Halim Yağcıoğlu, Hasan Şimşek gibi şairler de çocuk şiiri yazarlar arasında gösterilebilir. (Yalçın ve Aytaş, 2005, s.210)

2.3. İlgili Araştırmalar

Behçet Necatigil ile İlgili Araştırmalar

1916 yılında doğan Behçet Necatigil'in hayatı, sanat anlayışı, şairliği ve şiirleri, düz yazıları, tiyatro çalışmaları ve radyo oyunları, Batı dillerinden yaptığı çeviriler hakkında pek çok araştırma yapılmış, inceleme kitabı ve eleştiri yazısı yazılmıştır. 1950'li yıllardan sonra artış gösteren kitap ve makale çapındaki araştırmaların çoğu güncelliğini korumaktadır.

Behçet Necatigil'in Sanatı ve şiirleri başta olmak üzere eserleri hakkında birçok kitap yazılmıştır. Bunların bazıları Cumhuriyet döneminin tanınmış eleştirmenleri tarafından kaleme alınmıştır. Bazıları da üniversitelerde lisansüstü düzeyde hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezleridir. Hüseyin Cöntürk'ün Behçet Necatigil ve Edip Cansever Üstüne (1964) adlı kitabı ile Elçin Yahşi'nin Behçet Necatigil: Fotobiyografi (1988) ve Fatma Türe'nin Bir Usta Bir Dünya: Behçet Necatigil (1993) adlı çalışmaları şair hakkındaki boşluğu dolduran çalışmalardır.

Nurullah Çetin'in Behçet Necatigil, Hayatı, Sanatı ve Eserleri (1997) kitabı ise Necatigil hakkında hazırlanan doktora tezinin basılmış halidir. Selim İleri'nin Kırık İnceliklerin Şairi: Behçet Necatigil (1999) adlı çalışması, öğretmeni Necatigil için ölümünün 20. yılında ve kendi deyişiyle vefa borcunu ödemek için hazırladığı değerli bir inceleme kitabıdır. Behçet Necatigil'in kızı Ayşe Sarısayın'ın Çok Şey Yarım Hâlâ: Ayşe Sarısayın Babası Behçet Necatigil'i Anlatıyor (2001) adıyla yayımlanan kitabı ise şairin biyografisini tamamlayan önemli bilgiler içeren bir çalışmadır.

Rahim Tarım, 'Kültür, Dil, Kimlik Behçet Necatigil'in Şiir Dünyası' (2002) kitabında, Necatigil'in sanatçı, şair kimliğinin kültür, dil ve kimlik bağlamında nasıl oluştuğunu göstermeyi amaçlamış ve şairin şiir dünyasını aydınlatmıştır. Behçet Necatigil'in Kabataş Erkek Lisesi'ndeki öğrencileri arasında yer alan Prof. Dr. Hikmet Sami Türk'ün yazdığı "Şair ve Öğretmen Kimliğiyle Behçet Necatigil" (2006) adlı kitap Necatigil'in şair ve öğretmen kimliğine ışık tutması yönüyle değer taşır. Yılmaz Taşçıoğlu'nun Necatigil'in şiirlerini incelediği tezinin kitaplaşmış şekli "Dar Vakitlerde Geniş Zamanlar: Behçet Necatigil'in Şiiri" (2006) adıyla yayımlanmıştır. Ali Özgür Özkarcı'nın "Behçet Necatigil şiirine karşı merakımı asla kaybetmemek" söylemi ile

kaleme aldığı eleştiri kitabının adı: “Asla Konuşmayacaksın Behçet Necatigil Üzerine Yazılar” (2016)dır.

Necatigil’in 100. Doğum günü anısına 2016 yılında armağan kitaplar yayımlanmıştır. Bunlardan biri Necatigil’in aile dostlarından Yüksel Pazarkaya’nın, Unutulmak İsteyen Şair Behçet Necatigil 100 Yaşında (2016) armağan kitabıdır. Yine 2016 yılında Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık tarafından çıkarılan Sevgilerde Behçet Necatigil 100 Yaşında kitabı, şaire armağandır.

Behçet Necatigil hakkında yazılan makalelerin bazıları, şair hakkında yeni araştırmaların çoğalmasıyla güncelliği yitirmiştir. Bu durumda, yayımlandığı dergi ve gazetelere kütüphanelerde ulaşılamamasının payı vardır, denilebilir. Ayhan Doğan’ın 1957 yılında Türk Sanatı derisinde çıkan “Behçet Necatigil ve Şiiri” yazısı ile Tahir Alangu’nun 1966 yılında Yeni Dergi’de yayımlanan “Behçet Necatigil’in Şiirlerinde Masal Temleri ve Motifleri” adlı incelemesi Necatigil hakkındaki ilk önemli çalışmalardır. Mehmet H. Doğan’ın “Necatigil Şiirine Giriş” ve “Necatigil’in İnsanları” başlıklı makaleleri ile Muzaffer Uyguner’in “Necatigil ve Toplumculuk” adını taşıyan eleştiri yazısı onu 1980’li yıllarda edebiyat ortamında var olduğunu gösteren çalışmalardır. Bunlara, Ahmet Oktay’ın Çağdaş Eleştiri dergisinde 1982 yılında çıkan “Kaçış ve Katlanış: Attila İlhan’la Behçet Necatigil’de Kentin ve Kent Bireyinin Alımlanması”; Şükran Kurdakul’un yine aynı dergide 1983 yılında yayımlanan “Behçet Necatigil’in Şiiri” adlı eleştiri yazıları eklenebilir. Kendisi de bir şair olan Tuğrul Tanyol, 1986 yılında Hürriyet Gösteri’de “Şiir Öğretmeni Necatigil” adlı önemli inceleme yayımlamıştır. 1980’li yıllardan itibaren Behçet Necatigil hakkında üniversitelerde de çok sayıda akademik araştırma yapılmaya başlanmıştır. Mehmet Kaplan’ın iki önemli makalesinden ilki “Behçet Necatigil’in Bir Şiiri Üzerine Bir Tahlil Denemesi: Çıkartma”, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi’nde, yine onun “Behçet Necatigil’in Şiirlerinde Cinaz, Tevriye ve İstihdam Sanatları”, Milli Kültür dergisinde yayımlanmıştır. Şerif Aktaş, İnci Enginün, Zeliha Güneş, Alev Sınar ve Rahim Tarım, Behçet Necatigil’in şiirleri üzerinde yapılan ve bilimsel yargılar içeren akademik araştırmalara imza atan öğretim üyeleridir.

İlgili Araştırmalar

Tarım (2009) çalışmasında, Necatigil'in şiirlerinde bulunan çocuk duyarlılığını sanatı ile yoğurarak sergilemesi üzerinde durur. Tezin hazırlanışında da yararlanılan bu makale, tematik açıdan çocuk imgesine bakışı ile bu çalışmadan ayrılır. Bu çalışmada çocuk temasının varlığına dikkat çekerek, Necatigil'in ilgili şiirlerindeki çocukları tipler/yaşantısal durumlar açısından farklı başlıklar altında ele alıp çocuk duyarlılığını tespit etmek ve eğitsel değerlere ulaşmak asıl amaç olmakla birlikte, bu şiirlerin Türkçe derslerinde kullanılıp kullanılmayacağını belirlemek de hedeflenmiştir. Polat (2002) kitabında Fazıl Hüsni Dağlarca'nın şiirlerindeki çocuk teması üzerinde çalışmıştır. Usta bir şairin çocuklara ulaşan dizelerini çeşitli yönleriyle kapsamlı olarak incelemiş; çocuk edebiyatı alanında örnek nitelikte bir çalışma ortaya koymuştur. Şahbaz (2003) çalışmasında, Türkçe Öğretimi açısından Ceyhun Atuf Kansu'nun çocuk şiirlerini incelemiştir. İçerik bakımından nitelikli bulunduğu halde müfredat programında bu şiirlere gereken önemin verilmediği sonucuna varmıştır. Batur ve Yücel (2012) çalışmalarında, Ahmet Efe'nin çocuk hikayelerindeki değer eğitimi ve hikayelerin Türkçe eğitime katkısını incelemişlerdir. İncelenen hikayelerin, Türkçe öğretimi sürecinde yararlanılması gereken kaynaklar arasında olduğu sonucunu çıkarmışlardır. Sönmez (2012) çalışmasında, bir öğretmen şair olan Rıfat Ilgaz'ın şiirlerindeki çocuk temasını incelemiştir. İncelenen şiirlerin çocuk şiirleri antolojilerinde yer almadığı ancak nitelik bakımından alınması gerektiği sonucuna varmıştır. Aydoğan (2010) çalışmasında, Mehmet Emin Yurdakul'un çocuklara yönelik şiirlerini biçim, üslup ve öz bakımından incelemiş ve sonuçlarını ortaya koymuştur. Daha çok edebi nitelikte bir çalışmadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Deseni

Behçet Necatigil'in şiirlerindeki çocuk temasını konu edinen bu araştırma nitel bir çalışmadır. Çalışma, tarama araştırması niteliğinde olup doküman inceleme tekniği kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Dokümanları

Behçet Necatigil'in yazdığı, çocuklukla ve çocuk duyarlığı ile ilgili, çocukları konu edinen, kendi çocukluğunu yansıttığı şiirler, çalışma dokümanlarını oluşturmuştur. Toplam seksen altı şiir incelenmiştir.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Behçet Necatigil'in bütün şiirlerinin yer aldığı YKY'den çıkan Ali Tanyeri ile Hilmi Yavuz'un hazırladığı *Behçet Necatigil Bütün Yapıtları Şiirler* kitabının 4. baskısı temin edilmiştir. Çalışma ile ilgili olan şiirler bu kitaptan doküman inceleme tekniği kullanılarak toplanmıştır. 4. Bölümdeki Bulgular ve Yorumlarında bu kitaptan seçilen şiirler incelenmiştir.

3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci

Çalışmanın veri toplama sürecinde, şairin kitaplarına girmemiş olan ve tüm kitaplarındaki şiirlerini bir arada toplayan YKY'den çıkan Ali Tanyeri ile Hilmi Yavuz'un hazırladığı *Behçet Necatigil Bütün Yapıtları Şiirler* kitabının 4. baskısı kullanılmıştır. Şairin çocuk imgesi ile ilgili bulunan şiirleri buradan okuma yolu ile seçilerek ayrıştırılmış çalışmada kullanmak üzere kodlar temalar başlıkları altında kategorik analiz yöntemine göre gruplandırıldıktan sonra anlamsal olarak incelenmiştir. Kuramsal çerçevede çocuk edebiyatı ve çocuk şiiri ile ilgili okumalar yapılmış; son olarak da 2018 Türkçe Öğretim Programı incelenmiş, temalar ile şiirlerin uygunlukları üzerinde durularak, tablo ile gösterilmiştir. Bunun dışında, şairin düzyazılarını içeren kitapları, araştırmacıların Behçet Necatigil'in şairliği ve şiirleri hakkında yazdıkları kitaplar ile makaleler, bildiriler ve tezler, çocuk edebiyatı ve Türkçe Eğitimi ile ilgili kitaplar, araştırmalar da bu

süreçte okunarak çalışmaya katkı sağlamıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmada doküman inceleme tekniği ile şiirler incelenmiştir. Behçet Necatigil'in yazdığı bütün şiirler okunarak konumuzla ilgili olanlar araştırmaya dahil edilmiştir. Şiirlerin incelenmesinde içerik ve anlam çözümlemesi yapılarak, elde edilen sonuçlar uygun başlıklar altında gruplandırılmıştır. Başlıkların oluşturulmasında şairin şiirlerinde kullandığı çocuk teması göz önünde bulundurulur;

- Aile- Okul Toplum Üçgeninde Çocuk
- Çocuk ve Aile
- Çocuk ve Ev/Huzur ve Neşe Kaynağı Olarak Çocuk
- Çocuk ve Anne, Baba, Kardeş Sevgisi
- Çocuk ve Büyüklere Saygı
- Çocuk ve Masal
- Çocuk ve Oyun
- Çocuk ve Okul
- Bilgisizlikle Savaş
- Çocuk ve Doğa Sevgisi/Çevre Bilinci
- Çocuk ve Atatürk
- Çocuk ve Toplum
- Çalışan Çocuklar
- Kimsesiz Çocuklar
- Yoksul Çocuklar
- Asi Çocuklar
- Çocukluk Yıllarını Özleyiş
- Çocuk ve Ölüm
- Gençlik Çağının Değeri

Biçiminde gruplandırma yapılmıştır.

İlgili şiirler incelenirken, anlam bütünlüğünün korunması açısından, gerektiği gibi, kimi zaman şiirin bir dördlüğüne kimi zaman da birkaç dördlüğüne atıfta bulunularak; dördüncü bölümdeki yorumlamalarda, şairin hangi kitabında bulunduğu bilgisi ile birlikte yer verilmiştir. Şiirler kronolojik sıralama ile değil,

başlıklara uygunluk açısından sıralanmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLARI

BEHÇET NECATİGİL'İN ŞİİRLERİNDE ÇOCUKLAR

4.1 Aile-Okul ve Toplum Üçgeninde Çocuk

4.1.1 Çocuk ve Aile

4.1.1.1 Çocuk ve ev/huzur ve neşe kaynağı olarak çocuklar. Behçet Necatigil'in şiirlerinde çocuğun yaşanılan ev içinde huzur ve neşe kaynağı olduğunu anlatan örneklerden biri *Kapalı Çarşı* kitabındaki *Aile* şiiridir. Necatigil günlük uğraşlardan sonra evine dönen bir babanın diliyle şöyle diyor:

“Yemek yedik, çocuklarım uyudu
İniyor üstüme yavaştan
Allah'ın bembeyaz bulutu
Kederlerimi unutmuşum.” (Necatigil, 2009, s.23)

Buradan anlaşılıyor ki şair, evin içinde ve özellikle çocuklarının yanında kederlerini unutuyor. Hatta yaşadığına seviniyor, çünkü önemli olan çocuklarına kavuşmuş olması. Bunu da şu dizelerle anlatıyor:

“Hayatta olduğuma
Seviniyorum şimdi
Kavuştum çoluk çocuğuma” (s.23)

Aynı şiirde Necatigil, günün sonunda rahata erdiğini;

“Koltuğuma uzandım, rahatım
Kahvem içime sindi
Başladı gecelik saltanatım.” (s.23)

Şeklinde anlatırken, aslında içerde uyuyan çocukların verdiği huzuru yaşadığını dile getirmektedir.

Behçet Necatigil'in Çocuk ve Ev bağlamında dikkate değer şiirlerinden biri de *Çevre* kitabındaki *Yeni Yıla Girerken*'dir. Karakışın yaşandığı soğuk yılbaşı günlerine ait duygularla yazılmış olan bu şiirde, çamaşırların duvardan duvara gerilen iplerde kurutulduğu, rüzgârı kesmek için camlara kâğıt yapıştırıldığı bir ev yaşantısından bahsedilmektedir. Necatigil, ailenin yaşadığı zor şartlardan bahisle:

“Başka odamız da yok
Bir misafir gelirse.

Ne çıkar, çoluk çocuk
Otururuz böylece.” (s.70)

derken çocukların sağlığını korumakla ilgili duygularını dile getirmektedir. Şaire göre çocuklar kesinlikle sıcak aile ortamlarında büyütülmelidir. Çocuklar kesinlikle üşümemelidir. Devamında, soğuk kış günlerine aldırış etmeden, kış geçti yaz geldi demeden önemli olanın çocukların büyümesi olduğunu belirtir:

“Karakışın ettikleri.
Aldırma, yaz aylarını düşün
Bir kaderi yaşayıp bizim gibi
Çocuğumuz büyüsün.” (s.70)

Behçet Necatigil’in şiirlerinde fazlaca rastladığımız ev teması içinde çocuğun dahil edildiği *Evler* kitabındaki *Serin Mavi*’de, bir kuş gibi özgür serin maviliklere uçup gitmek isteyen çocuğun duyguları anlatılır. Ancak bu hiç de olası görünmemektedir, çünkü çocuğun evinden daha doğrusu ailesinden kendi başına uzaklaşması doğru değildir. Yalnız çocukluk değil, yetişkinlik aşamasında da ev ve aileden kader bağıni koparmadan yaşamak gerekir:

“Yaşa nasıl yaşadıysa anan baban
Öndekine uyar arka tekerlek
Git gel aynı yollardan
Aynı arabayı çekerek.” (s.89)

Behçet Necatigil burada, çocukların ebeveynleri ile aynı kaderin devamını yaşadıklarını ifade ederken, onların tıpkı önden giden tekerleğe arkadan gelenin izlediği gibi hayat yolunda takip etmeleri gerektiğini dile getiriyor. Bunun alışılmışın dışına çıkmamak şeklinde değil, geleceğe umutla bakarak ve yetinmeyi bilerek, daha çok çalışarak kazanmaları tembihinde bulunarak yapıyor. Çünkü Necatigil’e göre anneler ve babalar nasıl yaşadıysa çocukların da bu çizgiden yürümelerinde fayda vardır.

“Çocuk dört duvarın içinde hür
Havasız odalarda kirli sokağa karşı
Pencere gerisinde solgun bir çiçek büyür
Düşünür kırık saksı.” (s.89)

Bu dizelerde şair, çocuğun ne şartlarda olursa olsun dört duvar arasında yani mutlaka bir evde ancak özgürce yaşamasının gerekliliğini dile getirir. Şöyle ki; odaları havasız bile olsa kırık saksılarda nasıl yeşeriyorsa çiçekler, çocuklar da dört duvar içinde bir şekilde büyürler çünkü sokaklardaki tehlikelerden çocuğu koruyan evdir. Bu şiirin bir

başka dörtlüğünde de Necatigil, çocuğun adeta kapandığı evin içini hür, dış dünyayı yani sokağı ise kirli göstererek tezat yapıyor.

Ona göre çocuk pencere gerisinde kırık saksıda büyüyen solgun bir çiçek gibidir. Doğrusu şair, çocuğun dış dünyadan uzak, eve kapalı biçimde büyütülmesini ailelerin değişmez kaderi olarak nitelerken sokağa duyduğu güvensizliği dile getiriyor, denilebilir.

Necatigil için, dışarda koşup oynamak varken, yattığı yerden bulutlara bakmak, gökyüzünü bir pencere camının genişliğinden seyretmek çocuğun kaderi olmuştur:

“Yattığın yerden senin de
Bulutlar görünür mü
Seyret gökyüzünü
Bir cam genişliğinde.”

Behçet Necatigil, *Evler* kitabındaki *Bir Ev Bir Çocuk* adlı şiirinde hayat yolunda birlikte yürümeye karar veren bir çiftin ev ve çocuk sahibi olmak hayalini anlatır. Evlilik, bir ev içinde bir aile halinde yaşamak olduğuna göre, çocuk ailenin vazgeçilmez unsuru olarak çocuğu gösteriyor:

“Gençten bir adamdı
Hikâyesi gayet kısa.
Yıllar yılı tek başına yaşadı
Bir gün rastladı bir kıza
Düşündüler, birlikte yürüseler
Ömür geçiyor nasılsa.
Şimdi içine bir ev, bir de çocuk girer
Aşkları yazılsa.” (s.92)

Behçet Necatigil’in çocuğu konu edindiği şiirlerden biri olan *Arada* kitabındaki *Dörtlü Yoncanın* ana duygusu çocuk sevgisidir. Bu şiirde ev; kapı, pencere ve sofradan oluşan bir eşkenar üçgene benzetilmiştir; çünkü bu üç unsur bir çocuğun büyümesi için eşit derecede önem taşır:

“Eşkenar üçgenin A köşesi kopsa
Kapı
Çocuk sokaklarda.

B köşesi kopsa
Pencere
Soğuk dolar içeri

Üşütür, hasta.

C köşesi kopsa

Aç

Yok küçük sofrası.

Bu üçgenin köşeleri üç kenet

Tutuşmuşlar el ele

Her biri kendince kopmayı bekler

Çocuk büyüsün hele.” (s.147)

Şiire ilk baktığımızda Ev konulu gibi görünse de bu basit üçgen çocuğun da işin içine girmesiyle şansı simgeleyen *dört yapraklı yonca* halini alır. Ev çocuğa yuva olur, onu soğuktan korur ve karnını doyurur. Ev araçtır, çocuğun rahat ve huzurlu büyümesi ise ailenin en büyük amacıdır.

Divançe kitabındaki *Hava* şiirinde şair, sevdiği kadını düşündüğü bir an içinde, düşüncesini bölen -top oynayan çocuklar- görüntüsünü aktarır. O manzaradaki çocukların hepsinin bir annesi ve bir evi vardır; evlerinde her akşam yemek pişer ve birlikte yerir. Bu haliyle bir hayal içinde dahi çocuk için başka türlü mümkün değildir.

“Bacadan tüten duman havaya karışıyor

Yalnız fena yorulduğum demin seni düşündüm.

Şimdi aşkla ilerde çok gençler top oynuyor

Öylesine dalmışlar anneleri çağırırsa

Gelin, yemek yiyoruz bozulacak hepsi.” (s.129)

Şair, *Aklar* kitabındaki *Eski Sokak* şiirinde, eskiye dair yaşanmışlıklar içerisinden bir dizi hatıraya uzanır. Sıra sıra evlerde farklı yaşamların ortak yönü; evlerin içerisinde büyüyen, okula giden, çocuklardır.

“Küçük ahşap bir dizi evlerdi

On yıl önce o sokak.

Sonra geniş caddelere çıktık

Apartman - - sizden uzak.

Çocuklar orda büyüdü

Orda okula gitti,
 Komşunuzduk ama görüşemedik
 Hiç vakit yoktu.” (s.314)

Görüşmediği ailelerin çocuklarına dair izlenimlerini aktardığı dizelerde onlara karşı edindiği duyarlılıkları dile getirmekten kaçınmaz. Çocuklar iyi beslenmeli, okula gitmeli ve korunmalıdır.

“Girer miydi evinize, yer miydi
 Turfanda bir meyva, iyi bir besin
 Kalın kağıtlarda çöplerimiz - -
 Çocuklar görüp imrenmesin!” (s.314)

Beyler kitabındaki *Bağdat* şiirinde eşini ve çocuğunu geçmişte bırakmış birinin yalnızlığından söz eder. O zamanlar yaşanmış ve bitmiş olmakla beraber insanı yalnızlığının içinden bir anlığına çıkararak tatlı bir hatıra olarak yaşama bağlar. Çocuğun neşe kaynağı olduğu fikrini bize yansıtır.

“Dalgın susarlar.
 Bir gezide uğranılan yerlerden
 Çok kısa bir selam atılan kart - -
 Yalnızlık yaslanmak geçmişe
 Bir eşin, bir çocuğun olduğu
 Zamanları yaşadılar.” (s.350)

Beyler kitabındaki yalnızlık temalı *Çökelek* şiirinde insanın kapıldığı türlü hastalıkların çaresi olarak, çoluk çocuğa karışmayı öneren şair, son dizelerde karamsarlığa kapılır ve bunun bile yalnızlık hissini kötü ruh halinden kurtulmaya yardımcı dokunamayabileceğini söyler:

“Karışmak çoluk çocuğa
 Çaredir, geçer sanın!
 Akşam telaşlarında
 Bastırır ansızın,
 Yok yardımı yalnızlığın.” (s.364)

Şairin *Söyleriz* kitabında yer alan, çocuklu bir ailenin akşam deniz kıyısında gezintisini anlattığı *Genç Evliler, Gecelikler* şiirinde aylardan Temmuzdur ve yaz sıcağında küçük çocuğu ancak akşam serinliğinde hava almaya çıkarmak mümkündür.

“Bebeği arabasına koyarak
Biraz hava almaya
Temmuz sokakları تنها
Ama gündüzkü kadar pis.

Kıyıları tutulmuş varsa bir bank
Gerilerde karanlık bir köşe
Artık her şey çocuk için
Öğretmen, memur, işçisiniz!” (s.412)

Derken; çocuğa verdiği önemi bir kez daha dile getirmiş olur. Var oluş ve yaşamı sürdürme sebebi olarak anne babanın kendini çocuğa adanmışlığını, ebeveynlerin yaptıkları işleri, edindikleri meslekleri çocuklarına daha iyi bir yaşam sürdürmek gayreti içinde yapmaları gerektiğini söyler. Bu mutlu aile gezintisi çocuğun rahat bir uykuya dalması ile nihayet huzurun adresi evde son bulur.

“Uyudu yavru temiz
Hava almış kadar olarak
İlerleyen gece
Evinize geldiniz.” (s.412)

Necatigil, *Arada* kitabındaki *Kırk* adlı şiirinde henüz kırk günlük olmamış bir bebeğin hislerini aktarmaya çalışır:

“Daha hiç kaybı yokken
Şimdi korkar, yadırgar çok
Yirmisinde mi erken, otuzunda belki.
Şimdi ağlar, korkar çok
Çünkü yeni
Şimdi ister, hep ister, hep
Bilmez ki!” (s.148)

Necatigil şiirini, çoğunlukla yaptığı gibi umut dolu dizelerle bitirmek ister: Kırkı dolan çocuğun uykusunun düzene gireceğini söyler. Ancak bir yandan çocuğun ateşli bir hastalığa yakalanma ihtimalinden ötürü endişe duymaktan kendini alamaz:

“Kırkı dolsa düzelir uykulan
Kaderine razı
Uyuşuk, bitkin başlarsa kırk
Yüksek ateşlerde anlar bazı.” (s.148)

Necatigil, *Eski Toprak* kitabındaki *Gülüşleri* adlı şiirde uyuyan bir bebeği seyrederek. Yine çocuğun iç dünyasından duygularını seslendirir. Çocuk henüz bebekken bile ebeveynlerinin kendisine gösterdiği sevgi ve ilginin farkındadır. Mutludur. Bu mutluluğu gülümsemesi ile yetişkinlere anlatır:

“Uykusunda, uyanık, seyredilen bir çocuk
Gülümser masum.
Yıllar sonra bileceği yakınlığı o yaşta,
Anne baba arasında adlandıramadığı
Bakışları, ilgiyi şimdiden anlar da
Gülümser
Bilirim.” (s.121)

Behçet Necatigil *Divançe* kitabındaki *Korku Çiçekleri* şiirinde bir tür iç sorgulama halindedir. Birçok şiirinde mutluluk kaynağı olarak çocuğu işaret eden şair, burada insanın tüm imkanlara sahipken de mutlu olamayabileceğine değinir.

İnsanın doğası karmaşıktır. Bir bakıma şair bu karmaşayı sorgular ve şu dizelerin sonunda sorar:

“Ürkek bezgin baktığımız göklerden
Yarınlara güvendi umduğumuz.
Çocuklar, evler ve ekmek...
Ama mutlu muyuz?” (s.219)

Behçet Necatigil *Divançe* kitabındaki *Evlilik* şiirinde çocukların diğer herkesten önce geldiğini şu dizelerle anlatır:

“Döner dünya boşa, rulette kumar
Siz kaç kişiyle evlisiniz?
Yetinmek artarsa onlardan, çocuklardan
Yakınlar, tanıdıklar... sonra siz.” (s.222)

Behçet Necatigil çocukların tehlikelerden uzak güvenli evlerde yaşamaları gerektiğini savunur. Ev, şaire göre her zaman dışarıdan daha güvenlidir. Ancak evdeki tehlikelerin de farkında olunmalıdır. Bu düşüncelerini *Arada* kitabındaki *Sınır* şiirinin şu dizelerinden anlarız:

“Parlar gaz ocağı, sıçrar kıvılcım
Merdiven başında bir sigara
Belki söndürmeliydiniz.
Çok küçük çocuk, yaşlı sakat anne
Seslenir akşamlara alevlerin içinden
Aklınız evde.” (s.147)

Şair, *Arada* kitabındaki *Yaş* şiirinde ev-çocuk-sevgili üçlüsünün onun gözünde birbirinden ayrılmazlığını öne çıkarır. Bir ayrılma, uzaklaşma isteği halindedir. Ancak bunun mümkün olmadığını son dizelerde hissettirir:

“Evlerden, çocuklardan, sevgililerden
Uzaklaşmak –den hep, yaşamak bir –den
Deler graniti nem un ufak tünel
İşler yaş” (s.162)

4.1.1.2 Çocuk ve anne baba, kardeş sevgisi. Behçet Necatigil, şiirlerini; çocuk, çocuğun yaşadığı çevre, ev çerçevesinde incelerken, aile bu çerçevenin olmazsa olmaz unsurudur. Çocuk; anne, baba ve kardeşleri ile aileyi oluşturur.

Kapalı Çarşı kitabındaki *İhtiyarlık* şiirinde kendisine acı bir kader çizen şair, eşi öldükten sonraki yarım kalmışlığını tamamlayan onu hayata bağlayan yakını olarak çocuğu işaret eder. Çocuk bu kez torun olarak neşe kaynağıdır. Okuldan dönen torununu parka götürmek ve oyun oynayan çocukların neşeli hallerini izlemek onun için artık dünyadaki sayılı mutluluklardan biridir.

“Rüya dolu gecede
Kendimi ihtiyarlamış görürüm.
Bırakmış eş dost beni,
Acılıyım karım öleli,
Kalmışım yarı kötürüm.

O vakit acaba nasıl olurum:

Günüm geçer kahvede
Okuldan döner torunum,
Onu parka götürürüm.

Ömrüm yaklaşmış sonuna,
Çocuklar oynar ötede;
Ben dayanmış bastonuna
Çigaramı tütürürüm.” (s.24)

Necatigil’in çocuk duyarlılığı onları anlama uğraşı ile dile getirdiği şiirlerinden hareketle ortadadır. *Dar Çağ* kitabında bulunan *Hesaplar* şiirinde, şair, anne ve babayı çocukların gözünden bize yansıtır. Evin gelir giderlerini hesaplayan ebeveynlerin ne ile uğraşıp neyi yetiştirmeye çalıştıklarından, geçim derdinden habersiz çocukların tek bir amacı vardır: Ailecek gezintiye çıkmak. Bu amaçlarına ulaşamayan çocuklar, o akşamlarda belki de evdeki dergileri karıştırarak vakit geçirmektedir. Nerede olursa olsun çocuk bir yetişkin gördüğünde hepsini anne ve baba sanmak kadar masum bir düşünce dünyasına sahiptir.

“Hesaplar kaç gün oldu
Ve çocuklar bakarlar ne yazarlar
Bu anne, bu baba.

Çıkarırlar, toplarlar ne kaldı
Ve çocuklar bütün gün sıcaklar
Gözleri yıldızlarla kalkarlar: Attâ!
Oysa yemekten önce sürdüler kapıları
Oysa deniz kıyısı o kadar uzak ki
Ve yok yorgunluğu at, araba.

Ve çocuklar eski resimleri açarlar
Yırtık kopuk sayfalar kim bilir hangi
Moda dergisinden kalma
Şık hanımlar, beyler zarif kostümlerde
Ve çocuklar bakarlar
Bu anne, bu baba.” (s.172)

Behçet Necatigil *Çevre* kitabındaki *Sizin Hikayeniz* şiirinde, insanın ertelemelerinin sonunda içine düştüğü sonu yazar. Hayat boyu hep bir şeyleri erteleyerek geçen bir ömrün, bahanelerin ardına saklanılarak boşa harcanan günlerin sonunda kişiyi yalnız bir ölüm bekler. İşte şairin ;

“Çocukların karşısında
Sızlar gönlünüzün bir yeri,
Size de uzansın isterseniz
Bir kadının elleri.
Siz de bir yuva kuracaksınız
Artık kararınız karar!” (s.63)

Derken bahsettiği pişmanlık duygusudur. Çocuk özlemini konu edinen bu dizeler, şairin şiire neden bu başlığı koyduğunun bir ispatıdır. Kendisi iyi bir baba, çocuklarına evine bağlı bir eş iken bu yabancı ve garip durum onun yaşantısı ile örtüşmez. Bu onun değil başkalarının hikayesidir.

Evlər kitabındaki *Mavi Işık*, şairin çocuğa seslendiği ve tamamen çocuğu konu alan şiirlerindedir. Bu şiiri ilk kızı doğduktan sonra ona ithafen yazmıştır. (Sarısayın, 2011, s.131) Çocuk bir çiçek kadar narindir ki annesi onun hem yuvası hem büyütenidir. Bir evde hasta bir çocuk varsa herkes üzüntü içindedir. Anne baba geçmişte ne kadar kötü şartlarda büyümüş olurlarsa olsunlar, evlatları için hep aydınlık bir geleceği hayal ederler. Ev, içinde sağlıklı ve mutlu bir çocuk olduğu vakit gerçekten yaşayan bir evdir.

“Sen bir çiçeksin,
Annen saksı.
Azıcık hastalansan
Odalar yaşlı

Sevincimiz, üzüntümüz
Hep sana bağlı,
Senden gelir gücümüz
Doğan güne karşı

Bizim çocukluğumuz
Karanlık paslı,
Sen güneşlerde yaşa
Altın saçlı!

Gökten düşen mavi ışık,
 Mavi ışıklarda dünya.
 Evlerin yaşaması
 Sen olunca.” (s.92)

Behçet Necatigil hem başlığı hem içeriği ile doğrudan çocuğu anlattığı *Arada* kitabındaki *Çocuklar* şiirinde şöyle der:

“Çarşılarda bir şey
 Biz pek aramazdık çocuklar olmasaydı.

Kasaplarda manavlarda bazı yorgun kadınlar
 Hep de تنها saatleri seçerler
 Sonra yavaş bir sesle
 Çocuk için hasta kaç gündür yemiyor
 Biraz et biraz meyva isterler.

Sevdiği bir reçeli gün aşırı yalnız ona
 Kaşıklarla beraber büyür bir üzüntü
 Yağların şekerlerin çayların
 Uykularda bile bitiyorsa
 Annelere düşündürdüğü.” (s.148)

Anneler gece gündüz daima çocukların beslenip büyümesi derdindedir. Evde olan en iyi yiyecekler çocuğun hakkıdır.

Ne acıdır ki geçim sıkıntısı çeken ve çaresiz kalan kadınların hasta çocukları için yiyecek istemek zorunda kaldıkları bile olur.

“İnsanlara tezgahlara kağıtlara kolaydı
 Biz bu kadar eğilmezdik çocuklar olmasaydı.” (s.148)

Behçet Necatigil, *Dar Çağ* kitabındaki *Ödemek* şiirinde yaşam boyu nesillerin birbirini takip ettiğinden söz eder. Anne baba olmak demek kendi ebeveynlerinden gördüklerini çocuklarına aktarmaktır.

“Ödenmeli annelerin babaların verdiği
 Evliysek çocuklara” (s.186)

Bu bir bakıma hayatın borcunu ödemektir. Şiirin diğer dizelerinde şöyle devam eder:

“Büyükler bağışlayınız

Onlardan artmıyorsa.” (s.186)

Tüm sevgisini ve sabrını çocuklara verdiği için yetişkinlere pek fazla şey kalmaz.

Behçet Necatigil’in şiirlerinde aileye, arkadaşlara ve tanıdıklara karşı sorumluluk duygusu göze çarpar. Şaire göre hiç kimsenin bir başkasında hakkı kalmamalıdır. Elbette bu kimseler arasında çocuklar da vardır. Şairin bu düşüncesini desteklemesi bakımından *Beyler* kitabındaki *Taşlı Yol* adlı şiirinin şu dizeleri örnek gösterilebilir:

“Aşklar, dostluklar, bir arada olmalar
Hangi birine yetiş, geçtim, öderim.
Eşler, çocuklar, ölmüşlerin yakınları
Sonradan katılanlar, kaçtım, öderim.” (s.355)

Necatigil aynı sorumluluk düşüncesini *Dar Çağ* kitabındaki *Sinek* adlı şiirinde de sürüdür:

“Yine geç kaldıksa sofralarda çocuklar
Susuz solar çiçek.” (s.171)

Derken, çocukların günlük tüm işlerden, koşuşturmadan ayrı tutularak, onlara öncelik verilmesi ve temel ihtiyaçlarının bir an önce giderilmesi gerektiğini vurgular.

Şaire göre her çocuk iyi beslenmelidir. Ancak çok önemli bir nokta vardır ki bazı yiyecekler ve özellikle beklemiş olanlar, sağlıklarını tehdit edebileceğinden çocuklara uygun değildir. Bu düşüncelerini *Kareler Aklar* kitabındaki *Sıcak Mutfak* şiirinin şu dizelerinden anlarız:

“Yensin, bitsin
Kalmasın yarına
Dokunur çocuklara
Onlar hiç yemesin
Bu nokta çok önemli
Başka sofraya onlara
Başka şeyler yapmalı” (s.323)

Ailenin her ferdi birbirinden etkilenir. Bu etkileşim iyi yönde olabileceği gibi kimi zaman bir hastalık durumunun diğer fertleri etkilemesi şeklinde de olabilir. Behçet Necatigil *Söyleriz* kitabındaki *Yakınlar* şiirinde bununla ilgili şu dizeleri söyler:

“Anadır- - baba, evlat, kardeş
Yaradır içimizde.
Yıllar yılı çeker bir hastalığı,
Çekeriz biz de.” (s.386)

Yıllar geçerken, çocuklar büyür ve bir bütün olan aile farklı yerlere dağılır; ara sıra görüşen yakınlar halini alır. Bu durum bir zamanlar aynı evin içinde birlikte vakit geçirmiş olan herkes için hüznü bir durgunluk haline dönüşür.

“Çocukluk anlaşılmaz neden
Bir bulut çöker gözlerinize- -
Niçin böyle durgunuz
Ara sıra bize geldiğinizde.” (s.386)

Necatigil, annesinin erken kaybı ve babasının başka bir kadınla yuva kurması sonucu içe kapanık, eksik bir çocukluk geçirir. Şairin bu durumuna çok geçmeden çocuk yaşta geçirdiği hastalığı eklenir. Şairin kimi şiirlerinde kendi çocukluğunu yansıttığını söyleyebileceğimiz gibi, hastalıkların çocuğun ileriki yaşantısını derinden etkilediği düşüncesini çıkarmak da mümkündür. Bunu kitaplarına girmemiş şiirlerinden olan *Kısık* şiirinin şu dizelerinden anlarız:

“Ben bir sürü hastalık çektim de gördüm de
Kimse diyemez ki özenmiş yazıyor
Hem ben ne yazdımsa ağırlığı altında
Ezildim de yazdım
Kimse diyemez ki özenmiş yazıyor.
Doğdum dünya harbi, birinci dünya harbi
Çocukluğum veremli inek sütleri
Boynumda kollarımda oyuk lenfa bezleri
Hastane koridoru, beklemek, küvet, irin
Acısını ancak bir ben bilirim.
Derin izleri derimde utanacak değilim.
Hastalar, hiçbiriniz utanacak değilsiniz.
Sağlamların yüksekte bakışları altında
Ne diye küçülesiniz. ”
Sağlığın güzelliğini önce siz bilirsiniz.
Gecelerde kıvrınmak, gündüzlerde üzüntü
Hastalar, sakatlar, çirkinler
Gizlemeyin yüzünüzü
Tasadüf sizleri gördü.
Yaşlılar bir gece birden inince inme
Zerrece üzülmeyiniz
Dağlar kaldıramaz insanların kaldırdığını
Yük mü oluyorsunuz, böyle düşünmeyiniz
Hepsi Allahtan oldu
Sağlamlar söyler ancak Allahın yokluğunu

Bir ufak sivilce, bir kaza, büyüyen bir kanser
 Onları o zaman görmeli.
 Nineler, gözünüze birden inince perde
 Artık bütün ümitler sönmüşse neşterlerde
 Ne çıkar görmeyiniz
 Onları o zaman görmeli
 Büyük söylemek için insan akılsız olmalı
 Paralar, güzellikler, sağlıklar
 Geçici dünya malları.” (s.448)

Necatigil *Zebra* kitabındaki *Siper* şiirinde ev-ebeveynler-çocuklar üçlüsünün birbirine kenetli oluşunun sonuçlarına değinir. Yakınlar yani aile koruyucu bir siper gibidir. Korunmaya muhtaç olarak çoğu şiirinde çocuğu işaret eden şair, bu noktada ailenin tüm bireylerinin güven duygusunun oluşumunda her birinin rol oynadığını söyler:

“Siz ki değışmez çizgilerle
 Evler eşler çocuklar—katlanmış kendinize
 Ya günün bir yarısı
 Bu giderken giderken sürçen adımlarımız
 Durur bir yol sağa sola bakınır
 Nasıl katlanacaksınız?

Siz ki kat kat kendine
 Siper etmiş yakınları güvenli
 Ya o boşluk duygusu
 Siz ki dolu acıyla
 Onlar nasıl katlanır?” (s.267)

Behçet Necatigil, aynı adla yayımlanan kitabındaki *Arada* şiirinde çocuğu ebeveynler arasında bir köprü olarak niteler. Çocuk birleştirici ve bağlayıcıdır. Aynı zamanda yetişkinleri hayata bağlar. Çocuklara hayat yolunda hep destek olunmalı, çocuklar yalnız bırakılmamalıdır.

“Çocuklar arada, nasıl bırakılır elleri
 Dönüşler tatlıdır, telaşlıdır
 Bir bezginlik çökse bile
 Üstümüze akşamüzerleri.” (s.164)

Necatigil *Arada* kitabında bulunan, kaçış duygusu ile kaleme aldığı *Birey* şiirinde, küçük hayatlar içinde sıkışıp kalan insanı anlatır:

“Çekmek kadırgaları bitkin, bezmiş
Kendimize bile çok zaman
Dar dörtgeni nasıl kırsın bu gövde
Eşleri mi evleri mi çocuklar destan” (s.150)

4.1.1.3. Çocuk ve büyüklere saygı. Behçet Necatigil, ilk çocukluk yıllarını geçirmiş ve gençliğe adım atmış çocukların korunaklı yuva olan evden, dış dünyanın çekiciliğine kapılıp yavaş yavaş uzaklaşmaya başladıklarında ebeveynlerin duyduğu değersizlik hissini *Evler* kitabındaki *Varsa Ev* şiirindeki şu dizelerde anlatır:

“Yok kıl kadar değerim,
Öyle olsun!
Ben beklerim
Kısa veya uzun.

Oğullar uzaklaşır, kızlar uzaklaşır
Bir zaman için benden
Oluruna bırak, gençtir, derim,
Hevesini alsın sokaklardan.” (s.93)

Ne var ki ev ve ebeveynler, sonunda yine çocuğun sığınacağı liman olarak çocuğa kucak açmaktan geri kalmazlar. Çocuk küçük olduğu için hata yapar. Yetişkinler affedici olmalıdır.

“Bensiz olamazlar, dönerler
Çok denedim.
Ben büyügüm, affederim
Ben evim.” (s.93)

Behçet Necatigil’in geçmişe bağlı bir yönünün olduğunu söylemek mümkündür. Geçmiş yaşanmışlıkları barındırır. Yaşanmış günlere ait anılarda evin ve evin içerisindeki eşyaların önemli bir yeri vardır. Şair, *Söyleriz* kitabındaki *Eşya* şiirinde bu düşüncesine yer verirken çocukların kendisiyle aynı fikirde olmayışına hayatın hızlı akışı içerisinde anılarla dolu eski eşyalara büyükler kadar duyarlı olmamalarına dair üzüntüsünü dile getirir:

“Önce umursamazken
Başlanırsa toplanmaya eşya,

Umutlusunuz
Uzun yaşamalardan.

Çocuklara kalması
Çocuklar- -
Hızlı değişme
Alaylı bakışları.” (s.413)

Çocukların büyüdükçe evden uzaklaşmaları, insan yaşantısının olağan bir sonucudur. Necatigil çocuklarının her akşam eve dönmesini endişe içerisinde bekleyen bir ebeveynin diliyle yazdığı *Beyler* kitabındaki *Ortam* şiirinde şöyle der:

“Tozkoparan fırtınası
Kaç koldan kıvrılır
Vurur camlara yukarı.
...
Akşam nasıl dönecekler
Bekleye bekleye korkularda
Biz her gün bu çocukları.” (s.345)

Şairin kitaplarına girmemiş şiirlerinden olan *Geçtiyse* adlı şiirinde yetişkinlerin katı kalplerine karşın çocukların başkası olma çabasına girmeden, çok düşünmeden yaşadığı gibi olduklarından söz eder. Ayrıca çocuklar, yetişkinlerin anlamadıklarını sandıkları birçok şeyi aslında anlarlar.

“Kimileri hala kendileridir
Anlar susar çocuklar
Onları düşünelim
Yaşadığı yaşadığı kadar.

Büyükler - - büyüklerin
Kahdır yürekleri.
Oysa onlar bir kaygı
Ya da bir aşk çarparsa

Sarsılır ..sıcaklar!
Biz? Ne yapalım girdikse erken kışa
Geçtiyse çok çabuk bahar - -

Üşüyelim, ısınsın çocuklar.” (s.460)

4.1.1.4.Çocuk ve masal. Necatigil eserlerinde masal öğelerini oldukça başarılı bir şekilde çocuğun dünyasına uyarlamıştır.Bu türde, yazılı veya sözlü, gerek doğu gerek batı kaynaklardan edindiği birikimin zenginliğini şiirlerinde görmek mümkündür.

Masal çocuklar için iyiliklere açılan ilk kapıdır. Çocuk gerçek hayata açılan toz pembe kapının aralığından iyi ve kötünün karşılaşmasına hayal dünyasında şahit olur. Çocuğun ileriki yaşamında karşı karşıya geleceği farklı karakterdeki farklı niyetteki insanların ya da güçlüklerin üstesinden, doğru yoldan ayrılmadıkça, kolayca gelebileceği fikrini edinmesini; dolayısı ile geleceğe umutla, güçlü adımlar atmasını sağlar. Bu husustaki benzer duygularını Necatigil *Çevre* kitabındaki *Ali Cengiz* şiirinde şu dizelerle aktarır:

“Ali Cengiz’e sonradan
Hayatta da rasladım.
En müşkül durumlarda
Zeki, hem de nasıl, cin gibi
Sıyrılıyordu kolayca.
Ali Cengiz’den bu işin sırrını sordum.
Tehlikeler var baktın ki
Hemen kılık değiştir,
Benim yaptığım gibi yap, dedi
Yerine göre tavşan ol,
Yerine göre tilki.” (s.73)

Çevre kitabındaki *Üç Turunçlar* şiirinde Necatigil, aynı adlı masala gönderme yapar. Aynı zamanda şairin *Üç Turunçlar* isimli bir radyo oyunu bulunur. Oyunda, şehzade , masaldaki üç kız kardeş, kötü arap kızı vardır. Bu noktada, Behçet Necatigil'in radyo oyunu ile bu şiirinin örtüştüğünü söyleyebiliriz.

Necatigil’in şiirlerinin konusu genellikle gerçeklikten alınmıştır. Bu bağlamda, “Üç Turunçlar” masalını radyo oyununda öncelikle gerçek yaşama uyarlaması beklenen bir sonuçtur. Şair okuyucuya, aynı zamanda çocuklara; çıkılan yolda, yapılan her işte önceliklerin belirlenmesi ve kişinin işini sağlama alması gerektiği nasihatini verir:

“Susuz olmaz bu iş ahab saklama
Masallarda şehzade
Muradına ermiş ama

Önce bulmuş suyunu.” (s.77)

Necatigil çocuğun iç dünyasına inip duygularını aktarmada oldukça başarılıdır. *Eski Toprak* kitabındaki *Yıldızlarda Uyku* şiirinde çoğunlukla yaptığı gibi orta halli bir ailenin sıradan bir akşamından söz ettiği dizelerine şöyle başlar:

“Şehre çöken karanlık
Sokakta bir adam gördü.
Kattı adamı önüne
Evine götürdü.

Adam dinlendi biraz,
Sofraya oturdu.
Yemeklerini yediler,
Annesi çocuğu yatırdı.” (s.127)

Çocukların karanlıktan korktuklarını ve uyuyana kadar başucunda bekleyip onlara masallar anlatarak bu korkusunu yatıştırmak gerektiği düşüncesiyle devam eder:

“Şehre çöken karanlık
Her gece başucunda
Yalnız korkan çocuğa
Masallar anlatırdı” (s.127)

Gökyüzü ve yıldızlar çocuklar için her zaman ilgi çekicidir. Çünkü çocuk bilir ki yıldızlar görüldüğünde uyku zamanıdır. Masallar, çocuğun uyku öncesinde hayallere dalarak mutlu olmasını ve rahat uyumasını sağlar. Annesi masal anlatmayan ya da annesi olmayan çocuklar da yıldızlarla hayal kurar ve yine bir şekilde mutlu uyurlar. Onun bu düşüncesi hiçbir çocuğa mutsuzluğu yakıştırmadığını gösterir. Çocuk günün her vaktinde olduğu gibi uykusunda da güvenli ve mutlu olmayı hak eder. Şair annesiz büyüdüğünden şiirdeki yıldızı , gökyüzünde çok uzaklarda olan *anne* figürü ile özdeşleştirdiğini söylemek mümkündür:

“O gece garip bir şey oldu:
Karanlık uzandı göğe,
Gökten bir yıldız aldı,
Odaya getirdi.

Boşlukta dönen yıldız
Işık ışık bölündü.

Renkli maytaplar gibi
Çocuğun üstüne döküldü.

Çocuk hemen uyudu
Uykusunda güldü.” (s.127)

Behçet Necatigil *Evler* kitabındaki *Ekmek Kırıntıları* şiirinde çocukluğuna dair özlemine dile getirirken, çocukluğa giden yolun hatıralarda saklı olduğunu söyler. Şair, son dizelerinde *Hansel ve Gratel* masalına gönderme yapar:

“Ya canından bezmiş kaçıp
Sığınmışsanız bir ormana,
Acaba o zaman da
Çocukluğu arar mısınız?

Benim de arkamda
Renkli taşlar olsaydı
Çocukluğuma giden yolu
Bulmam kolay olurdu.” (s.94)

4.1.1.5. Çocuk ve oyun. Necatigil, evlilik ve aile kavramlarına ne derece önem veriyorsa, mutluluk kaynağı olarak da çocuğu işaret eder. *Kapalı Çarşı* kitabındaki *Misafir* adlı şiirinde evli bir çiftin evine misafir olan birinin ağzıyla seslenir. Misafirlğe gittiği evin çocukları oyun oynamaktan yorulmuş ve uyuyup kalmışlardır.

Çocuklar ders çalışmaktan, okuldan veya bir işte çocuk işçi olarak değil, oyundan yorgundurlar. Bu noktada şairin çocuğu oyunla ne derece yakın gördüğünü anlayabiliriz. Şiirdeki bu mutlu yuvanın onu evliliğe özendirdiğini söylemek de mümkündür.

“Evleri vardı
Rahat ve sade.
Dalmış, kalmışız, gece yarısı olmuş,
Bize müsaade.

İnşallah yine geliriz- -
Çocukları vardı,
Oynamışlar, yorulmuşlar bütün gün,
Köşede uyumuşlardı.

Saadetleri vardı,
 Bir çatı altında, gözlerden uzak.
 Dostum, fena olmaz, evlilik hakkında
 Bir kitap okusak.” (s.28)

Çevre Kitabındaki *Evcik* şiirinde Necatigil, küçük kızının evcilik oyununu izleyen bir babanın gözünden yaşadıklarını anlatır. Şiirde adı geçen kızın Ayşe olması kendi kızlarından birinin ismi olduğundan tesadüf değildir. (Sarısayın,2011) Kızının oyununa katılıp onun türlü malzemelerle kurduğu oyun evine misafir olur ve bu noktada çocuğun dünyasına girmiş sayılır. Gerçek hayatın taklidi şeklinde kurulan bu küçük evde çocuk bir yetişkin ruhuna bürünür. Buradan hareketle, oyun çocuğu gerçek yaşama hazırlayan en önemli unsurlardan biridir. Necatigil bu hazırlığı gözlemler, hatta oyuna ortak olarak çocuğun yanında olduğunu ona önem verdiğini sezdirir. Ne var ki, tüm çocukları aynı parlak gelecek, aynı kader beklemez. Kimi oynadığı oyunlardaki, dinlediği masallardaki prenseslere dönüşür, kimininse ne yazık ki çocuklukta yaptığı evciklerin gerçeği bir evi, geleceği olmaz. Şair bu tezat gerçekliğe atıfta bulunduğu dizelerde şöyle der:

“Ayşe’ m gibi, dünyada,
 Ayşe’ ler dolu.
 Hepsi “evcik” oynar
 Öteden beri.

Ayşe’ ler büyür,
 Günün birinde
 Oyun-ev’ leri
 Sahici olur.

Ama hepsinin mi?
 Hepsinin değil.

Ayşe’ lerin kimisi
 Yuvadan evden yoksun
 Sert rüzgarlar önünde
 Güz yaprakları gibi
 Boşluklara savrulur.” (s.45)

Necatigil'e göre çocuk ve oyun arasındaki bağ tartışılmaz. Çocuk hayatı oyun ile keşfeder ve yetişkinliğe hazırlanır. Küçüklüğünde oyun oynamamış yetişkinlerin ileride bu eksikliklerini kitaplardan okuyarak tamamlamaları mümkün değildir. Şairin *-En/Cam* kitabında bulunan- yaşayarak, deneyimleyerek öğrenmenin önemine vurgu yaptığını *Küskün Yolcunun Türküsü* şiirinin şu dizelerinden anlarız:

“Şimdi hangi kitaplardan
Öğreneceksiniz onu
Gelmiyorsa bazı şeyler
Çocukluktan geçerek” (s.256)

Necatigil, *Yaz Dönemi* kitabındaki *İçerde* adlı şiirinde çocukların kovalamaca-yakalamaca oyunundan bahseder. Bu şiirinde çocukluk anlarından şimdiki yetişkin dünyasına geçiş yapan duygular arasında bir tür sıkışıp kalmışlık barındırır:

“Yaşlanmak, o her şeyin biraz biraz yettiği...
Anılar yerini tutuyor.
Ben bu oyunu küçükken de görmüştüm:
Çoklarını kovalıyor, birini tutuyor.
....
İnsan kimi gemileri ne de çabuk unutuyor
Binmiştik sözde,
Bir çocukluk yatıyor
Battığı yerde.
...
Sağım solum doldu. Zil çaldı. Bu kaçınıcı?
Bir telaştı geçti, oturdu hepsi.” (s.213)

Necatigil, *Arada* kitabındaki *Camgöz* şiirinde, çocukların masum ve iyimser dünyasından bahseder. Çocuklar oyunlarında, dünyadaki tüm kötülüklerden olumsuz duygulardan habersizdir. Şair, büyüklerin olumsuzluklara ve yokluklara takılıp onları üzüntüye sevk eden bakış açılarını çocukların iyimser dünyasından örnek alarak düzeltebileceği görüşündedir.

“Ben sana bir çocuk gözüyle de bakıyorum
Dünya nedir daha bilmiyorum oyunlarda
Bir oğlan çıktı yoluma elinde tebeşir
Çizdi bir kör adam resmi duvara

Göz diye tutturmuştu adam
 Resimlerde görmek ister dünyayı
 Bende göz çok, dedim, nasıl olsa!
 iyimser gözlerimden ikisini
 Verdim kör adama.” (s.144)

Necatigil, *Beyler* kitabındaki *Kaçaklar* adlı şiirde, parçalanmış ailelerin üzüntüsü, sevdiklerine özlem, ölüm korkusu gibi düşüncelere dalar.

“Bölün bölüm kaç parça, evleri düşün
 Dayanılmaz özlem uzaklara.
 Önlenmez korku: Ölülerini düşün!
 Sonra bu kafayla yürüttüğün işin!” (s.363)

Bu duygu ve hayal dünyasından kaçmanın yolu olarak çocukluğuna sığınmayı seçer. Bu olumsuz düşüncelerden şiirin son dördlüğünde neyse ki uzaklaşır.

Oyun çocukluğun dertsiz tasasız günlerini hatırlatır. Çocuklar nasıl ki oyun ile kendilerini kurdukları küçük dünyada oyalıyorsa, yetişkinlere de bu tavsiyede bulunur:

“Ben şimdi yakındaki arsada
 (Siz de gelin, üç beş adım)
 Yaşıttım çocuklarla
 Bilye oynuyorum” (s.363)

Behçet Necatigil *Zebra* kitabındaki *Durak* şiirinde trencilik oynayan çocuklardan bahseder. Çocuğun oyunu gerçek sanması, gülerek mutlu olması, onun küçük şeylerden mutlu olmayı bilen masum yönünü işaret eder:

“Trencilik oyunu çocukların
 Seslenir biri istasyonları
 Sonra güler sahi sanıyorlar
 Bilmiyor muyum” (s.265)

Necatigil, *İki Başına Yürümek* kitabında bulunan *Kaknüs* şiirinde kendilerince oyunlar üretip oynayan çocukları izler. Şair, bir yoldan geçerken, sigarasını içerken, düşünürken hayatın her anında çocuklar bulunur. Tüm bunları izlerken küllerinden doğan kaknüs kuşunu hatırlar ve bu noktada aynı çocukların bıkmadan bir oyunu tekrar tekrar oynaması gibi; insanın en kötü anlarında bile tekrar bir bütün olup yola yaşamaya devam edebileceği fikrine ulaşılır:

“Bir çocuk bu ipe böyle ne geçiriyor

Bir bir daha bir daha bir eli korkulukta
Başka elde bir eli bir köprüyü geçiyor
Durmadan bir zifiri içime çekiyorum.

Bu şu o ve çocuklar bir vakti geçiriyorum
Bir yazıyı yavaşça önümde söküyorlar
İplere sırça ince boncuklar takıyorlar
Kopunca kırılınca düşünce
İçimi çekiyorum.

Bir yol ben sonra onlar geçiyor
Kanatlar- - tutuşuyor karanlık
Güle güle geride
Küller kuştan artık.” (s.237)

Necatigil’in, Kaknus ile ilgili şu açıklamaları bulunur:

“Doğu mitologyasında bir kuştur Kaknus. Ölümü, kanatlarını çırpa çırpa tutuşturduğu çalı çırpyla yanarak. Külünden bir yumurta meydana gelir, bundan da yepyeni bir kaknus” (Necatigil, 2015, s.78).

Şairin yaşadığı yıllarda yaşadığı çevrede çocukların hangi oyuncaklarla oynadıklarını şiirlerinden hareketle öğrenmek mümkündür. *İki Başına Yürümek* kitabındaki *Eter* adlı şiirinin şu dizelerinden yola çıkarak çocukların yaşadığı çevrede olan bitenden habersiz mutlu bir şekilde çember çevirdiklerini söyleyebiliriz:

“Güler çocuk bütün kapanmalara
Çevremde çevirdiği çember
Dengesinde bir düşün- -
Ve ne çabuk uçar gider bir eter.”(s.244)

Behçet Necatigil, çocuk, çocuğun dünyası, oyun konularına değindiği gibi çocukların oyuncaklarını konu edinen şiirler de yazmıştır. Bahsi geçen şiirlerde kimi zaman bir oyuncakı tamamı ile betimlediğine rastlanır. Bu özelliği ile *Kareler Aklar* kitabındaki *Yoyo* adlı şiirini örnek göstermek mümkündür:

“Uzun ince bir lastik
Ya da ip
Parmağa takılı
Sağa sola yere
Atarsınız, gitse ya,

Döner, avucunuzda,
Gidemez bırakıp.

Kağıt, bez bir top
Tahta, plastik
Bir disk
Hani şu çocuklarda - -
Sallarsınız ipini
Koparıp gitse ya,
Gidemez, döner geri.” (s.322)

Necatigil’e göre çocuğun dünyasında olumsuz hiçbir duygu ya da olaya yer olmamalıdır. *Söyleriz* kitabındaki *Temmuz Tikleri* şiirinde şair kendisini bir sokak ortasında aniden vurulup ölmüş olarak hayal eder. Cesedini tesadüfen gören çocukların bunu bir oyun sanmaları dileğinde bulunurken, aslında çocukların ölümle dolaylı yoldan bile tanışmalarını uygun görmediğini anlatmak istemiştir.

“Çıkmaz sokak, bir küçük kız
Daldığı tatlı oyunda
Yerde seni görse ve bunu da
Oyun sansa, hiç korkmasa.” (s.384)

4.1.2. Çocuk ve Okul

4.1.2.1 Bilgisizlikle savaş. Necatigil mesleğinin getirisi olan birikim gözlem ve deneyimlerini de şiirlerine aktarmaktan geri kalmaz. Buna örnek olarak *Çevre* kitabındaki *Tahta, Kürsü, Çocuklar* gösterilebilir. Şiirde Tevfik Fikret’ten bir alıntı yapılır, şairin *Sabah Olursa* şiirinden birkaç dizeyi tahtaya yazan yoksul bir öğrenci, başka bir çocuk tarafından yazısının üzeri çizilmek suretiyle küçük düşürülür. Bu üzücü davranış belki çocukların yalnızca haylazlığından kaynaklıdır ancak dikkat çeken nokta, bu olayın boş derste olmasıdır. Eğer öğretmen yoksa orada bilgi ve bilgiye saygı olmaz fikrine ulaşılır:

“Üçüncü derste tahtaya
Bir öğrenci kalktı fakir
Yaz dedi öğretmen yazdı:
"Hayata neş'e güneştir
Melal içinde beşer
Çürür bizim gibi..."

Tahta şairin halini

Çocuğunkine benzetti
 Üzüntüler, yoksulluklar elinde
 Çocuk da çürüyüp gitmişti.

Dördüncü ders boş geçti
 Zil çalsın bekle çalmaz
 Tebeşiri kaptığı gibi
 Bir çocuk geldi haylaz
 O canım mısralara
 İki çizgi çizdi çapraz
 Yazdı iri iri:"Yuha!"
 Kayboldu tahtanın nuru
 Kayboldu tahta
 Sonraki çizgiler altında.” (s.48)

Necatigil, *Söyleriz* kitabındaki *Ders* şiirinde öğrencilere tatlı bir sitemde bulunur. Muhtemelen kendi öğretmenlik yıllarından hatıraların canlandığı bu şiirde, şair öğrencilerin küçük yalanlarını görmezden gelen bir öğretmen rolündedir. Aksine çocukların daha iyi öğrenmesi için bilginin yinelenmesinde bir sakınca görmez:

“Kitaptaki konuları
 Öğretmiş olsanız,
 Yerinize başkası gelince
 Görmedik, der bütün sınıf,
 Okutmadı, öğretmedi.

Meslek cilveleri- -
 Sonraki, yerinme!
 Öğrenciler
 Hep yeni ağızdan duymak ister,
 Yinele aynı şeyleri!” (s.392)

Necatigil, *Kapalı Çarşı* kitabındaki *Kahveci Kızı* şiirinde yoksul bir kızın hayat hikayesine değinir. Kızın fakir doğup büyümesinden öte şairi üzüntüye sevk eden durum okulunu yarım bırakmasıdır:

“Fakir doğup büyüdüm,
 Annem evlerde çamaşır yıkar.
 Onlara git,

Zenginler var.

Okutmadılar orta'dan sonra,
Tahsilim de kaldı yarım.
Güzel olsam, zengin olsam
Anlarım.” (s.30)

4.1.2.2. Çocuk ve doğa sevgisi/çevre bilinci. Behçet Necatigil, zorlu bir çocukluk geçirmiştir. Bu zorluğun çoğu annesizlikten ileri gelir. İçinde anne olan ev çocuk için sıcak bir yuvadır. Şairin *Çevre* kitabında yer alan *Dalila* şiirinde çocukluğundan beri içinde ısınmayan bir yanın olduğundan bahsederken aslında doğa olaylarından hareketle bir benzetme yapar. Kimsesizliğini dağ başında yapayalnız kalmakla, anne yokluğunda içine işleyen soğukluğu deli boranlarla açıklar:

“Siz hiç ömrünüzde
Dağ başlarından geçtiniz mi
Deli boranlar gördünüzse
Anlarsınız halimi.

Çocukluğumdan bu güne
Bir tipiye tutuldum
Kuzey buz denizlerinde
Saplanıp kalmış bir gemi.

Telaşlanma, yakında...
Yakındası yok artık
Gençlik böyle olursa
Felaket ihtiyarlık” (s.67)

Necatigil, *Beyler* kitabındaki *Kaynar Kazan Temmuz* şiirinde çocukluğundan bildiği çevreyi özlediğini anlatır. Zamanla değişen her şey gibi doğa da insanın gazabına uğramış ve kirlenmiştir:

“Hava seni almak için kış duman odalarda
Orman gür yeşillik yaz
Deniz seni görmek için tepilen yokuşlar.

Patlayan borulardan fişkırrır gibi su
Akar araba araba
Tatil konaklarına koca kent.

Şiirin ilk bölümü sürüp gitmiş bir özlem
Şimdi kalk git dolu otobüsler
Dayalı döşeli bir tatil sitesine.

Hava mı aldığın, girdiğin deniz mi
Geri geri ayaklar
Ah, her şey çocukluktan gelmeli!

Tat! Hangi tat? Ancak kendin gibilere
(İstif yapıların değişmez bekçileri)
Sen gene bildik sokaklarda gece.

Betondan tüten duman ve kirli çevre.
Dön dolaş bir fırın ağzı kent
Serinle serinlikse!” (s.343)

4.1.2.3.Çocuk ve Atatürk. Atatürk, çocuklara bayram armağan eden tek liderdir. Birçok sözünde de geleceğin çocuklara emanet olduğunu apaçık dile getirmiştir. Bu bağlamda Behçet Necatigil’in çocuk duyarlılığı ile Mustafa Kemal Atatürk’ün çocuk sevgisinin örtüştüğü söylenebilir. Şairin *Dar Çağ* kitabındaki *Atatürk* adlı şiirinin şu dizelerinden bu sonucu çıkarabiliriz:

“Atatürk bu yurda
Ellerini verdi,
Büyüyen çocuklarda
Atatürk’ün elleri.” (s.192)

Necatigil, öğrencilerin dilinden yazdığı *Dar Çağ* kitabındaki *Resim* şiirinde bir sınıfın duvarında asılı duran Atatürk portresinin öğrencileri derinden etkileyişini dile getirir:

“Kürsünün üstünde:
Atatürk’üm, arkasında al bayrak
Kolları kavuşturmuş göğsünde.

Öteki odalarda
Başka başka resimleri Ata'mın.
Atatürk’üm artık ömrüm oldukça

Bu resminle karşımdasın!

Tıpkı sınıftaki gibi
Bütün ömrüm boyunca
Yaptığım her işte
İyi, doğru oldumsa
Sevincini belli et.
Gülümse!

Yaprak yaprak dökülürken önümde
Her yıl dört mevsim;
Sınıflar içinde yalnız bu sınıf
Resimler içinde yalnız bu resim!” (s.192)

Necatigil, hayatın merkezindeki sıradan insanları şiirine konu edinirken; çocuk yalnızca korunmaya ve yardıma muhtaç bir insan yavrusu değil; aynı zamanda geleceğin yetişkinidir. İşte bu noktada vatanın güvenliğini tehdit eden unsurlar konusunda bilinçlendirilmelidirler. Şair bu düşüncelerini *Dar Çağ* kitabındaki *Her Zaman Atatürk* şiirinin şu dizelerle vurgular:

“Değil şehitlerimiz, atalarımız değil,
Bilir küçük çocuklar:
Para, pul, sağlık, sevinç
Ana-vatan yorgunsa, bir tehlike karşısında
Değeri olur mu hiç?” (s.198)

4.1.3. Çocuk ve Toplum

4.1.3.1 Çalışan çocuklar. Necatigil hemen hemen her şiirinde çocukları okula giderken hayal ettiğini belli eder. Ancak *Çevre* kitabındaki *Boşluk* şiirinde çalışan bir çocuk tasviri yapar:

”Pencerede oturan kız
Eli anlına dayalı
İçi sıkılıyordu
Çalışan kızlardan olmalı.” (s.53)

Kız çalıştığı için Pazar gününü dinlenerek geçiriyordur. Yine kederli olduğunu eklemeyen edemez.

”Yüzüne saçları gibi yayılmış kederi,

Seyrediyordu
Sokaktan geçenleri.

Pencerede oturan kız
Gözlerinde yorgunluğu
Bir bezginlik içinde
Gün bitmek bilmiyordu.” (s.53)

Çalışmak, diğer çocuklar gibi okula gidip iyi bir gelecek hayali kuramamak evin yükünü üstlenmek anlamına gelir. Bu yüzden onu okutmayan okutamayanlara karşı kızın bir miktar küskünlük içerisinde olduğunu hayal eder:

”Dönmüş evdekilere sırtını,
Omuzlarında bir yük gibi
Dünyanın yalnızlığı.” (s.53)

Necatigil, *Çevre* kitabındaki *Evler* şiirinde çalışan çocukların acı kaderinden bahseder. Okul çağındaki çocukların çalıştırılmasına karşı çıkan şair, düşüncelerini şu dizelerle dile getirir:

“Çocuklar, büyük adam yerine evlerin kiminde:
Çocukları işe koştur kalabalık aileler.
Okul çağının kadersiz yavruları,
Ufacık avuçlardan akşamları akan ter,
Tuz yerine geçti evlerin yemeğinde.” (s.44)

Behçet Necatigil, kitaplarına girmemiş şiirlerinden biri olan *Orhan Kemal* şiirinde, çocuklar için pek de uygun olmayan bir meyhanede karamela şekeri satan küçük bir kızı anlatır. İki delikanlının küçük kızla alay etmeleri şairi huzursuz eder. Çocukların iyi evlerde ilgili anne ve baba ile yaşaması, okula gitmesi gerektiğini savunan şair bu manzarayı gördüğünde aklına Orhan Kemal’in romanları gelmiş olacak ki şiire bu ismi verir:

“Üst kat تنها, ancak beş on müşteri.
Bir kız geldi, karamela uzattı,
‘Boş ver!’ dedi arkadaşı, beriki aldı,
İki delikanlıydı.
Alan sormaya başladı:
‘Kaç yaşındasın, anan baban var mı?’
Ezberlemiş gibi
Kız anlattı.

O gün 27 mayıstı,
 ‘Bil bakalım 27 mayısı!’
 İlk’in dördünde kız, bilemedi.
 Üç masa beride, plakta ölü bir şarkı,
 Issızdı çevre. Oğlan sordu, kız söyledi.
 Sıkıldığını görüyordum
 Hiç oralı değil gibi.
 Bir nutuk çekti uzun,
 Dünyadan habersiz serseri
 Cıvık gözlerinde parıltılar:
 ‘Ne işin var senin burda gece vakti?’
 Ablan güzel mi? Yok para! Al karamelanı,
 Çek git!’ dedi. Duydum hepsini
 Yazmaya Orhan Kemal olacaktı.” (s.457)

4.1.3.2.Kimsesiz çocuklar. Necatigil, *Çevre* kitabındaki *Yıldızlar* şiirinde çocuğa bir yıldızın ağzından seslenir. Kişileştirme sanatını kullandığı şiirin ilk dizelerinden anlıyoruz ki, bu eser çocuğun iç dünyasına yansıtılan bir ayna görevi görür. Korku, mutluluk gibi duyguları okuyucuya aktarır:

“Seni karanlıkta yatırıyorlar.

Korkuyorsun geceden:

Bakıp bakıp pencereden,

Yatağına sokuluyorsun-

Ben hep eski yerimdeyim, biliyorsun-

Hava açık olduğu zamanlar

Beni seyrediyor, seviniyorsun.”(s.47)

Şair, ilerleyen dizelerde çocuğa sabretmesini öğütler. Karanlık günlerin eninde sonunda aydınlık yarınlar dönüşeceğini söyler. Bu noktada, Necatigil’in öksüz büyüyen içe kapanık bir çocukluk geçirdiğini hatırlarız. Bu şiirde kendi çocukluğuna ve kendisi gibi öksüz yetim olan tüm çocuklara seslendiğini söylemek de mümkündür.

“Seneler geçip gider, büyürsün-

Bir gün olur, hepsi biter:

Endişeler, o çocuk üzüntün

Hepsi biter-

Aydınlanır seninçin geceler,

güneş gibi görünürsün.

Biraz sabır, küçük çocuk, biraz sabır-

Ama Allah'ın koyduğu yerde,

Yıldızlar daima yalnızdır” (s.47)

Necatigil kimsesiz büyümemiş olsa da ninnisiz büyümüştür. Annesini henüz iki yaşında kaybetmiştir. Anneanesi, sonrasında babası ve üvey annesi ile yaşayan bir çocuk olduğunu bildiğimizden annesi ile olan hatıraları hafızasında arayıp bulamadığını var sayabiliriz. Bu arayışının onun şiirlerine etkisi büyüktür.

Behçet Necatigil, çocukken yakalandığı hastalığının izlerini ruhunda taşımış yetişkinlerden biridir. Ne var ki annesizlik çocukların ruhunda hastalıkların bedende açtığından kat kat fazla yaralar açar. Bu düşüncelerini *Arada* kitabındaki Kininlerde şiirinin şu dizelerinden anlarız:

“Az daha büyümek her halde yoktu
Yoktu çocukluğumda bana ninni söyleyen,
Ben kendim söylerdim dokunmasalardı
Kininlerle.

Eli ermez bir küçük kaçıştı bu
Tuttular daha ilk adımında.
Kan bile değildi o kadar güçsüz
Ninnisiz inler kininlerle.” (s.149)

Behçet Necatigil’e göre çocuk, anne ve babasından ayrı düşünülemez. Küçük çocuklar, kötülüklerle dolu hayat yolunda annesiz ve babasız kaldıkları vakit bu durum onlar için ölmekten beter sayılır. Bu düşüncesini Divançe’deki “Korku” şiirinin şu dizelerinden anlarız:

“Tanrı onları dört gözden ayırmasın
Hiçbiri anne baba yokluğu bilmesin.
Büyükler gidince çocuklar küçükse onlar da ölmeli
Çünkü kendi evlerinden gayri evler el evleri” (s.223)

Kimi çocuklar da annesi babası olduğu halde kimsesizdir. Necatigil’in şiirlerinde öne çıkan çekirdek aile ve evin, mutluluğa yetmediğini konu edinen eseri Kareler Aklar kitabındaki “Kirlili Masa” dır. Eğitim görmüş anne ve babanın çocukları bırakacak kimseleri olmadığından içkili ve gürültülü bir yere çocuğu da götürmelerini anlatır. Çocuk için

uygunsuz gördüğü bu ortamda çocuk bir süre oyalanır ancak sonunda uyuyup kalır. Çocuğun bu halini ona acıyarak anlatan şairin dizelerinden, ilgisiz anne babanın çocuklarının düştüğü üzücü durumu onaylamadığı sonucuna varılır.

İkisi de okumuş
Ana baba
Yoktu kimseleri.

Alıp geldiler
Bir süre
Oyalandı yoruldu.

Derken biri gördü
Uyumuş kalmış
Bir kenara yatırdı.

Biri baktı bir ara
Yüzünde seğirmeler
İçki gürültü.

Kansız soluk
Çocuk küçük
Başı yana düştü. (s.316)

4.1.3.3 Yoksul çocuklar. Necatigil şiirleri genellikle orta sınıfın veya yoksul insanların semtlerinde geçer. *Evler* kitabındaki “Çay” şiirinde kenar mahallede yaşayan bir çocuğun bakkala gönderilişini konu eder. Çocuk avucundaki paranın düşebileceği korkusunu taşır. Biraz katık biraz çayla mütevazı bir kahvaltı edecek, sonrasında soğuk bir kış günü okula yetişecektir.

Yumulu avucunda bir korku: düşer para..
Az ekmek, bir tutam çay, sonra küçük bir şişe
Yakacak ispiro şişede parmak kadar
Ve çok yaşlı bakkal, sabah, kenar mahallede.

Annesinin her halde bir gaz ocağında

Kaynatıvereceği.. ve katıksız ekmek..
 İçecek sevinerek okula yetiŕecek
 Biraz ay soęuklarda..ne kadar acı Őu dünya.

Bir zamanı yeniler, bir gün o da bize benzer
 Kalır uzaklarda o dertli anne.
 Neden bazı Şeyleri pek çabuk unuturuz
 Çünkü apartımanlar o evlerin yerinde. (s.94)

Şairin kimi zaman duygu karmaŐası yaşadığı da olur. *Aklar* kitabındaki ”Direk Eğridir” Şiirinin Őu dizelerinden bunu anlarız:

Garip gittięimde
 ay, çorba, ocuklar
 Yanmazsa ocakları
 Aradığım bu kadar az (308)

Necatigil, *evre* adlı kitabındaki “Barbaros Meydanı” Şiirinde, gezmeye çıkan anne kızı dair gözlemlerini dile getirir. Kızın annesinin kıyafetinden utanması sebebiyle yürürken yanından değil de bir adım nden gitmesine değinir:

“Utanır da belki
 Anasının sırtındaki
 Yeldirmeden,
 Kız bir adım nde gider” (s.54)

Şiirin ilerleyen dizelerinde annenin yorgun oluŐunu yaŐlılıęına yormak mümkündür. O yorgunluğa ve yaŐlılıęına rağmen belki kızının gnl olsun diye deniz kıyısına gezmeye çıkacak kadar fedakr olduğunu söylenebilir:

”O nemli topraklara
 Ana çöker yorgun argın,
 Kalmış gözü arkada
 Kendi ayakta kızın.

En gürültülü Őarkılar
 Çalarken plakta,
 Onlar orda oturur

Denize bakarlar
 Avunmaya muhtaç gençlik
 Ey kız anası ihtiyarlar,
 Ey denizlerden esen serinlik. ” (s.54)

Necatigil, şiirlerinde yoksulluğu çok farklı şekillerde betimler. *Divançe* kitabındaki *Apartman* şiirinde yoksul semtlerden geçerken gözüne takılanları anlatır. Bir çocuğun kirli bezlere sarılı olarak sokakta uyuması yoksulluğun göstergesidir. Zehir gibi bakan kadınlar ise bakışlardaki kötülükten ziyade yoksulluğun ruhlarında bıraktığı acıların yansımasıdır:

“Benim onlardan gizli gittiğim yerler iyice
 Ama neden hep üstüme çevrilir
 Hele yorgun saatlerde eski tabanca.

Ne zaman çıktığım sokaklara dalsam
 Uyur pis çaputlarda bir çocuk
 Zehir gibi bakar bazı kadınlar.”(s.221)

Necatigil’e göre her çocuk iyi bakılmaya, korunup kollanmaya mecburdur. Yetişkinlerin görevi, çocukların iyi şartlarda yaşamaları için gerekli ortamı sağlamaktır. *Söyleriz* kitabındaki *Dünya Çocuk Yılında-1* şiirinde bu düşüncelerini aktarır:

“Bütün çocuklar
 Yokluk bilmesinler
 Et, şeker, süt bulsunlar
 Giyimli, tok ve rahat
 Gitsinler okullara
 Sınıflarını geçsinler.

Büyükler biraz daha yorulsun
 Onlar da büyüsünler
 Onlar da mesut olsunlar
 Geçti, kaç savaş ezikliği
 Çocukları düşünsünler
 Çocuklar iyi gün görsünler.” (s.391)

Aynı kitapta bulunan *Dünya Çocuk Yılında-2* şiirinde çocuğa nur topu benzetmesini yakıştırır. Şaire göre çocuk türlü yokluklar ve zorluklar içinde büyüse dahi

değerinden bir şey kaybetmez. Onun gözünde bütün çocuklar eşit şartlarda aynı iyi imkanlar ve iyi ebevyenlerin yanında yaşamayı hak eder:

“Her çocuk bir nur topudur,
Paçavralar içine bile düşse
Bir nur topudur.

Dar çağlara gelmese,
Değmese hoyrat ayaklar,
Çamurlara belenmese
Her çocuk bir nur topudur.

El üstü tutulunca,
Çimli sahalarda
Gezdirip koşturunca
Güler nazlı, güzel
Göklerde bir uçurtma.

Örselenmiş doğmuşsa
Onarılınsın ister,
Baksınlar, korusunlar
Ana baba yanında olsun ister,
Tanrısal dilekler:

Her çocuk bir nur topudur.” (s.391)

Behçet Necatigil *Çevre* kitabındaki *Yazlık Bahçe* şiirinde yoksul semtteki insanların eğlencelerini anlatır. Yazlık sinemaya gelmiş bir grup insanın içinde çocuklar da vardır. Kimisi annesinin kucağında uyurken, kimisi filmi görmeye çalışırken betimlenir. Yokluklar içindeki hayatlarını unuttukları bu yerde mutludurlar:

“Hepsi burada senli benli;
Emzikteki tazeler,
Çocuk uyutuyorlar,
Hepsi burada okumuşu cahili;
Yazıları sökemiye kadınlar,
Filmi okutuyorlar.
Küçük kızlar göremiyor perdeyi,
Anneleri kaldırıp tutuyorlar.
Bir aleme dalmış gitmiş her biri;
Gözlerinde büyümüş filmde oynayanlar,
Kendi hayatlarını burada unutuyorlar.” (s.49)

4.1.3.4.Asi çocuklar. Behçet Necatigil, ev içerisindeki dirlik düzeni ailenin birbirine ne kadar bağlı olduğu ile doğru orantılı olarak açıklar. *Çevre* kitabındaki *Evler* şiirinde anne babasına karşı gelen asi çocukların ailedeki herkes için üzücü olduğunu belirtir. Ayrıca bu asiliği evi ve ebeveynleri bırakıp gitmek daha sonra arayıp sormamak olarak da açıklamak mümkündür:

“Evlerin çoğunda dirlik düzen
Kalan bir hatıra oldu geçmişte.
Gönül almak, hatır saymak arama.
Evlatlar aileye asi işte,
Bir çığ ki kopmuş gider, üzüntüden.” (s.44)

Behçet Necatigil’e göre görmüş geçirmiş yetişkinler gençlere göre daha hoşgörülüdür. Çocuklar da aynı yoldan zamanla geçecek ve aynı hoşgörüyü kazanacaklardır. *Söyleriz* adlı kitabındaki *Kalırız* şiirinde çocukluk yıllarının insan hayatında çok önemli bir başlangıç olduğunu şu dizeleri ile anlatır.

“Büyür yüz ölçümü ilerledikçe yaş
Artar hoşgörüler,
Biz çok şey gördük
Onlar da görsünler!
Tohumlan acının çocukluktan başlıyor,
Büyüyen gövde” (s.410)

4.2.Çocukluk Yıllarını Özleyiş

Behçet Necatigil, her ne kadar zorlu bir çocukluk geçirmiş olsa da şiirlerinde çocukluk yıllarına dair özlemine dile getirmekten geri kalmaz. *Çevre* kitabındaki *Yakarış* şiirinde çocukluğuna duyduğu özlemi şu dizelerle anlatır:

“Allahım, çocukluğumda olurdu her ne desem;
Annem rüyalarım gelirdi mezarından,
Ninem Çarşamba pazarından
Haftalık erzak alırdı.

Allahım, görüyorsun üşümüşüm,
Uzatsan da sıcak kanatlarını
Altına giriversem.” (s.68)

Zaman zaman çocukluğunun geçtiği sokaklardan izler taşıyan dizelerine de rastlarız. *Çevre* adlı kitabında bulunan *Değişen Dünya* şiirinde eskiden yaşadığı yerleri gören şairin gözleri geçmişten izler arar, hüzünlenir. Onu bu duyguya sevk eden; evlerin, sokakların görüntüsünün yanı sıra insanların da değişmesidir:

“Çocuklumun geçtiği sokakta
Biraz dolaşayım dedim
Şimdi oturduğum yerden uzakta.
Öyle bir hüzün çöktü ki içime
Ne bileyim,
Ağlıyasım geldi kendi kendime.

İnsanları değişmişti
Ondan belki de.
Sonra pek çok evlerin yerinde
Yeni yeni binalar belirmişti.

Ahtapotlar gibi apartımanlar
Buraya da salmış kollarını
Yoksul aileler çekilmişler
Satıp savıp mallarını.

Böyle böyle benim eski mahalle
Hoyrat servetlerin karşısında
Silinip gitmiş bile.

Eski günler neredesiniz
Açın kapınızı da evinize gireyim
Ama nerde o evler
Ne bileyim.

Şimdi anam ağlıyor
Zenginliği, fakirliği
İnsan zamanla anlıyor.” (s.72)

Necatigil, çocukluğu *cennet ülke* olarak tanımlar. Yetişkinlerin tekrar geri dönmek istedikleri o yılların kaybolmadığını anılarda hala saklı olduğunu *Evler* kitabının *Ekmek Kırıntıları* şiirinin şu dizeleriyle anlatır:

“Çocukluğum, çocukluğum,
Ah o cennet ülke
Bir daha ele geçse!

Dediklerini duydum.

Kaybedilmemiş ki
Hâtıralar sağ olsun!
Işıkları yandıkça
Yeri belli çocukluğun.” (s.94)

Necatigil, *Arada* kitabındaki *Heraklit'in Suları* şiirinde, gittiği yerlerde karşısına çıkan çocuklarda kendi çocukluğunu görür. Bu çocukların kimi evinde masa başında ders çalışır, kimiye geç saatlere kadar bir işte çalışır. Hepsinin ortak yönü şairin çocukluğundan izler taşımalarıdır. Buradan çıkan sonuç şudur ki; farklı yaşamları olsa da tüm insanlar bir zamanlar çocuktur:

“Ne zaman sokaklarda dolaşsam
Okul, sinema, sergi
Kullanıyorlar
Bendeki eski benleri.

Kalabalıklarda çoğalıyorum
Hangisine yetişeyim şaşkın
Tıpkı onun çizgileri
Karşıdan gelen şu kadın.

Bir küçük çocuk
Yıllarca öncem
Korkar mı gitsem yanına
Çocuk sen bensin desem.

Üç delikanlı yürüyor
Bir dört yol ağzında her biri bir yana
Üçe bölünüyorum
Yolların her birinde birim gidiyor.

Biri eve derslerinin başına- - kitabı açıyorum
Biri parkta bir sevgili- - bekliyorum
Bir yerde çalışıyor üçüncü, okul dönüşü
Gecenin geç saati işimden dönüyorum.

Hey durun! Diyorum, siz bensiniz, bensiz
Nereye gidersiniz, hey durun!
Sessizce yürüyorlar benden habersiz

Duymuyorlar, o kadar sesleniyorum.” (s.161)

Şair, *Dar Çağ* adlı kitabında bulunan *Mask, Maske* adlı şiirinde çocukluğa özlemine bir kez daha dile getirir. Çakıl taşı benzetmesini yaparken aslında şiirlerinde çokça yer verdiği eski sokakların güzel evlerin yerini betondan binalara bıraktığını hatırlatır. Tıpkı çocukken oynadığı yollardaki taşlar gibi çocukluğu da üzerinden yıllar geçse de değişmeden olduğu yerde tüm güzelliğiyle durmaktadır:

“Donarken ellerinde kıvranır mask çevrenin
Sürer ölümlere dek alçısız yüz çırpınışı
Bırakmaz kurtulsun potreller sağlam
Çocukluk betonlarda donmuş güzel çakıl taşı.” (s.175)

Necatigil, *Kareler Aklar* adlı kitabındaki *Bir Albümden Resimler* şiirinde, okuyucuyu kendi geçmişine götürür. Geçmiş yılların hatıralarını saklayan bu albümde; hastalıkla mücadele ile geçen çocukluğu, adını anımsamakta zorlandığı arkadaşları ile gençliği, kitaplara gömülü geçen üniversite yılları vardır. Şiirin son dizelerinde ihtiyarlığından ve çocukluğundan kovuluşundan bahsettiği, bu sebeple o günlere karşı bitmeyen bir özlem içerisinde olduğu söylenebilir:

“Okunmuş toprak
Çocukluğumun resmi
Sargıdan görülmüyor
Boynumda köstebek izleri.

Lise son sınıf
Gençliğimin resimleri
Gülümseyen arkadaşlar
Neydi isimleri?

Kuytu köşe, kitaplar
Gömüldüğümün resmi:
Yüksek okul, bir onuru korumak
Habersiz çekilmişti.

Sonra her şey değişti
Yolum bir ormana düştü
Gür otlar, çalı, ceylan

Vurulan ben oldum, bu onun resmi.

Bunlar da ellerim yazgı çizgi
 Derken تنها bahçe
 Biraz dinleneyim dedim
 Kovulduğumun resmi.” (s.318)

Behçet Necatigil’e göre çocukluk yılları ne kadar acı içinde geçerse geçsin, yine de insanın en mutlu olduğu yıllarıdır. Şairin bu düşüncelerini *Beyler* adlı kitabındaki *Çağın Tanığı Olmak* şiirinin şu dizelerinden anlarız:

“Çocukluk, gene ancak çocukluk
 Gerçi o da acı
 Ama iyi ki var
 Yerine hangi mutlu yaşantı?” (s.246)

Necatigil’in geçmiş yıllarına ve çocukluğuna uzandığı şiirlerinden biri de *Beyler* adlı kitabındaki *Kaçaklar* şiiridir. Yaşlandığına dair izleri barındıran ak saçlarını saklamak isteği aslında gençliğine duyduğu özlemi anlatır. Şiirin son dizelerinde şair, nihayet özlediği günlere geri döner ve kendini çocuklarla bilye oynarken hayal eder:

“Saçlarda akları nasıl saklamalı
 Sığınmaya yağmurla saçak
 Koy üst üste tabakları
 Kolay gider, tek tek taşıma!

Ben şimdi yakındaki arsada
 (Siz de gelin, üç beş adım)
 Yaşıtım çocuklarla
 Bilye oynuyorum.” (s.363)

Necatigil’in büyüdükçe değişen dünyaya değişen insanlara rağmen büyüdükçe aynı kalanları anlattığı dizeler *Söyleriz* adlı kitabındaki *Bir İstanbullunun Not Defterinden* şiirine aittir. Geçmiş günlere dair benzerlikleri şimdi ‘iyi ki’lerle anan şair şunları söyler:

“Değişmedi
 Çocukken de- -

Emektar mum
Şimdi elektrik kesilmelerinde.

Kar çamur kışlar, bata çıka
Öğrenciyken de - -
İyi ki ayaklarım yürüyorum
Taşıtlar almayınca.

Semt semt, belli günlerde
İyi ki hala sergiler - -
Ucuzluk arıyorum
Ninemizin pazarlarında.

Mumlar, çamurlar, çarşılar
Vura vura kendimi birinden ötekine
Böyle katı oldum.

Bıçkın arabalar sıyırıp geçer beni
Her an çiğnenme korkusu
Onca eğreti oldum.

Yazmıştı birisi
Hangi kitaptaydı
Onun anlattığı oldum.” (s.393)

Necatigil, *Barbaros Meydanı 2* şiirinde geçmişte gittiği bir semtin şimdiki halini anlatır. Yine gözleri o yerlerin insanların eski halini arar ve geçmişi özler:

“O dediğim yere yaz mevsiminde
Geceleri sık sık giderdim.
Elektrik direkleri dibinde
Toplananlar yok şimdi.
Toz toprak içinde
Güreş eder çocuklar
Top oynayanlar yok şimdi.
Kol kola gezinen genç kızlar,
Peşlerinde dolaşanlar yok şimdi.” (s.55)

4.3.Çocukluk ve Ölüm

Behçet Necatigil için ölüm, çok yakından ve çok erken tanıdığı bir kavramdır. Annesini henüz bebek denecek yaşta kaybeden şairin, bu zamansız ölüme tanıklık edecek ve hatırlayacak yaşta olmasa da ardında bıraktığı eksikliğin onu derinden etkilediğini şiirlerinden anlamak mümkündür. Şaire göre her ölüm ardında büyük boşluklar bırakır, ölen sadece öldüğü ile kalmaz geride kalanlar da bu durumdan etkilenir. Hele ölüm bir çocuğu aldıysa, işte o zaman anne baba uyur uyanık yaşadığını bile anlamaz vaziyettedir. Bu düşüncelerini şairin *Söyleriz* kitabındaki *Ölümler* şiirinin şu dizelerinden anlarız:

“Tek kişi değil giden
Her ölüm daha çok ölüm demektir
Belini doğrultamazsan.

Gencecik ölümler çocuklardan
Uyur uyanık ana baba
Aradığı uyku mudur?

Gençlikte geleceğin ölümü
Sürer sessizlik seslerde
Nerdesin?

Eşler, aşklar gidince
Çocuklar, torunlar yerlerine
Boşluk nasıl doldurulur?” (s.388)

Necatigil, *Çevre* kitabındaki *Omzumdaki Cenaze* kitabında, tabutunu taşıdığı bir ölüye seslenir. Çocukluğunun nasıl geçtiğini merak etmesi ilgi çeker. Yoksulluk içinde geçen bir bir ömrün son buluşunu şu dizelerden anlarız:

“Sen
Çocuk arabalarında
Gezdin mi küçükken,
Otomobil yüzü
Gördün mü ömründe,
Zavallı adam
Şık taşıtlara binmeden

Öldün mü nihayet?” (s.71)

Necatigil’in aynı isimle yayımlanan kitabındaki *Arada* şiiri yaşamın kısa bir özeti gibidir. Çocuklar doğar, büyür ve yürür derken sonunda ölüm kısmını çocuk için değil ileriki dizelerde kullanması dikkat çeker. Burada şair çocuklara ölümü yakıştırmaz. Ölüm biz insanlara yaşamın bir sonu olduğunu hatırlatan ve evlere arada uğrayan bir misafir gibidir:

“Her şey araya giriyor, aradan çıkıyor
Arada çocuklar doğuyor, büyüyor, yürüyor
Arada evler, evlenmeler, ölümler duruyor
Arada yaz kış bahar, dünya dönüyor

Biz unuturuz başka!
Ölümler arada, hatırlatır
Dünyanın malını toplasak da
Bu dünyanın sonu vardır” (164)

Necatigil, *Çevre* adlı kitabındaki *Kış Ayları* şiirinde kış aylarının ölümü beraberinde getirdiğinden bahseder. Burada asıl anlatılmak istenen yokluk içinde yaşayanların kıştan olumsuz etkilenmesidir:

“Kış ayları boyunca
Ecel kıydı çoğumuza.
Şubat hasatla geçti
Mart ayı, dert ayı
Kan kusmayı öğretti
Anamıza, oğlumuz.
Devran büktü belimizi
Geçme kapım önünden
Görüyorsun halimizi.” (s.70)

4.4. Gençlik Çağının Değeri

Necatigil, gençlik günlerinde evlilik hayalleri kuran bir kızın sonunda aşık olup evlenmesi, ancak evlilikten umduğunu bulamamasını anlattığı *Evler* kitabındaki *Gözleri Badem* şiirinde bir kızın ağzından şöyle der:

“Ben annemin evinde
Fındık fıstık üzüm

İlerde evlenince
Çuvalla düşünürdüm.

Aşk idi beni iten
Heyamola
Ben onsuz yaşar isem
Dünyalar haram ola.

Aşk idi beni iten
Sev seni seveni
Bir yavru ceylân iken
Yâd avcı vurdu beni.

Evlendim kocam
Bir güzel âdem
Odalarda fıstık yok
Gözleri badem.” (s.98)

Buradan şöyle bir sonuç çıkarabiliriz. Kimi zaman gençlikte kurulan hayaller gerçekleşebilir. Ancak beklenenin aksine aşk daha iyi bir yaşam için yeterli olmayabilir. Şair bu dizeler aracılığı ile bir genç kızın ağzından gençlere öğüt verir:

“Mavi değilmiş deniz
Hey gidi fıstık üzüm
Kızlar günün birinde sevip evlenirsiniz
Sizleri de görürüm.” (s.98)

Necatigil’in *Evler* kitabındaki Gizli Sevda şiirinde eski bir tanıdık ile gerçekleşen karşılaşmasında, gençliğinde muhtemelen aşık olduğu kadının yeni hayatında onsuz mutlu olduğu düşüncesini yansıtır. Onun bu fikre kapılmasını sağlayan, kadının sevdiği adamla evlenip kendi evlerinde oturmaları ve çocuklarının olmasıdır.

“Hani bir sevgilin vardı
Yedi sekiz sene önce,
Dün yolda rastladım
Sevindi beni görünce.

Sokakta ayaküstü
 Konuştuk ordan burdan,
 Evlenmiş, çocukları olmuş
 Bir kız, bir oğlan.

Seni sordu
 Hiç değişmedi, dedim,
 Bildiğin gibi...
 Anlıyordu.

Mesutmuş, kocasını seviyormuş,
 Kendilerininmiş evleri..
 Bir suçlu gibi ezik,
 Sana selâm söyledi.” (s.99)

Behçet Necatigil, şiirlerinde ev ve aile yaşantısının olmazsa olmazı olarak çocuğu işaret eder. Şairin bir baba ve öğretmen bakış açısıyla kaleme aldığı şiirlerinde çocuğu, toplumu oluşturan ailenin en önemli parçası olarak görmek mümkündür. Bununla birlikte şairin, kendi çocukluğundan gelen anılardan yola çıkarak yazdığı şiirlerinde de çocukluğa, çocukluk günlerine olan özlemini hissettirirken aynı zamanda hasta ve öksüz çocukların duygu dünyasını yansıttığı da söylenebilir. Öğretmen kimliği, şiirlerinde yer alan çocuk imgesinin eğitsel değerler açısından zengin oluşuna zemin hazırlar. Necatigil, yalnızca edebi bakışla çocuğu şiirlerine katmakla kalmamış; kendi çocukluğundan taşıdığı taşlarla geçmişini aydınlatmış, bir öğretmen ve bir baba bakış açısını bütünleştirerek şiirlerindeki çocukların elinden tutmayı ve onlara yol göstermeyi başarmıştır. Bu yönüyle şiirlerindeki eğitsel değerler önem taşır.

Çetin (2013), Necatigil’in şiirlerinde çocuğu tüm yönleriyle ele aldığı görüşünü şu sözleriyle belirtir:

Bir evde aile mutluluğunu ve neşesini sağlayan en önemli unsurlardan birisi çocuktur. Behçet Necatigil, yalnızca olumsuz anlamda mutsuz, yoksul ve çalışma k zorunda kalan çocukları şiirlerine konu edinmekle yetinmemiştir. Aynı zamanda çocuğun mutluluğu ve aile için bir neşe kaynağı olarak çocuk konusunu da işlemeye çalışmıştır. Böylece o, şiirlerinde üzerine eğildiği bir konuya tek bir bakış

açısıyla yaklaşmamış, olumlu olumsuz tüm yönleriyle değerlendirme yoluna gitmiştir (Çetin , 2013, s.295).

Çetin'e göre (2013) Behçet Necatigil, çocuk ve çocukluk konusunu işlediği şiirlerinde ağırlıklı olarak çocuğun öksüzlük, geçim sıkıntısından dolayı çalışmak zorunda oluşu ve diğer acılı yönlerine değinir. Şairin, çocukların bünyesel özellikleri ile karşı karşıya kaldığı olumsuz durumları bağdaştıramamasını ince bir duyarlılık ve hassas bir kalbe sahip oluşuna bağlar (Çetin, 2013, s.291).

Çetin, Behçet Necatigil'in insanı bir bütün olarak gördüğünü söyler:

“Sanatçı, genel anlamda çocukluk konusunu kendi çocukluk anılarına bağlı olarak işlemeye çalışmıştır. Çoğu şiirinde kendi çocukluğu özelinde bütün çocuklara genellenebilecek bir yaklaşım içinde olmuştur. Şair, çocukluk dönemlerine şiirlerinde yer vermeyi bir gereklilik olarak görmüştür. Ona göre insan bir bütündür.” (Çetin, 2013, s.288-289)

Necatigil, çocuk konusunu işlediği şiirlerinde mutlu çocuk imgesine yer vermekle birlikte; genellikle yoksul aile çocuklarının mutsuz yaşantılarına, ekonomik anlamdaki maddi beklentilerinin gerçekleşmemesine, oyun çağlarında çalışmak zorunda kalmalarına, ailelerinden gerekli ilgi, şefkat ve sevgiyi görememelerine yani tüm olumsuzluklarıyla mutsuz çocuk imgesine daha çok yer vermiştir. Orta halli ve yoksul halk kesimlerinin boynu bükük çocuklarının dramını kendi kötü çocukluk günleriyle özdeşleştirerek vermeye çalışmıştır (Çetin, s.300).

TEMALAR İLE ŞİİR METİNLERİNİN UYUMU

TABLO 1. Sınıf Düzeylerine Göre Metin Türlerinin Dağılımı (MEB, 2018, s.18)

TÜRLER	1	2	3	4	5	6	7	8
BİLGİLENDİRİCİ METİNLER								
Anı		+	+	+	+	+	+	+
Biyografiler, Otobiyografiler							+	+
Blog						+	+	+
Dilekçe					+		+	+
Efemera ve Broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş vb. karma içerikli metinler)		+	+	+	+	+	+	+
e-posta			+	+	+	+	+	+
Günlük		+	+	+			+	+
Haber Metni, Reklam		+	+	+	+	+	+	+
Kartpostal		+	+	+				
Kılavuzlar (kullanım kılavuzları, tarifname, talimatnameler vb.)		+	+	+	+	+	+	+
Gezi Yazısı						+	+	+
Makale / Fıkra / Söyleşi /Deneme					+	+	+	+
Mektup					+	+	+	+
Özlü Sözler (atasözü, deyim, duvar yazıları, döviz vb.)	+	+	+	+				
Özlü Sözler (vecize, atasözü, deyim, aforizma, duvar yazıları, motto, döviz vb.)					+	+	+	+
Sosyal Medya Mesajları				+	+	+	+	+
HİKÂYE EDİCİ METİNLER								
Çizgi Roman	+	+	+	+	+	+	+	+
Fabl	+	+	+	+	+	+	+	+
Hikâye	+	+	+	+	+	+	+	+
Karikatür	+	+	+	+	+	+	+	+
Masal / Efsane / Destan	+	+	+	+	+	+	+	+
Mizahi Fıkra	+	+	+	+	+	+	+	+
Roman				+	+	+	+	+
Tiyatro	+	+	+	+	+	+	+	+
ŞİİR								
Mani / Ninni	+	+	+	+				
Şarkı / Türkü	+	+	+	+	+	+	+	+
Şiir	+	+	+	+	+	+	+	+
Tekerleme / Sayısmaca / Billemece	+	+	+	+				

Tablo 2'nin Devamı. *Şiirlerin Türkçe Dersindeki Temalar ile Eşleşimi*

	Erdemler	Milli Kültürümüz	Milli Mücadele ve Atatürk	Birey ve Toplum	Okuma Kültürü	İletişim	Hak ve Özgürlükler	Kişisel Gelişim	Bilim ve Teknoloji	Sağlık ve Spor	Zaman ve Mekan	Duygular	Doğa ve Evren	Sanat	Vatandaşlık	Çocuk Dünyası
İçerde											+					+
Camgöz								+								+
Kaçaklar											+	+				
Durak												+				+
Kaknüs																+
Eter																+
Yoyo																+
Temmuz Tikleri												+				+
Tahta, Kürsü, Çocuklar					+											+
Ders	+				+		+									+
Kahveci Kızı					+		+								+	
Dalila											+	+	+			
Kaynar Kazan Temmuz											+		+			
Atatürk			+													
Resim			+													
Her Zaman Atatürk			+													
Boşluk							+					+				
Evler							+								+	
Orhan Kemal				+			+									
Yıldızlar	+											+	+			+
Kininlerde												+				+
Korku				+								+				
Kirli Masa																+
Çay				+								+				+
Direk Eğridir											+					
Barbaros Meydanı	+										+					
Apartıman				+							+					
Dünya Çocuk Yılında 1				+			+									+
Dünya Çocuk Yılında 2				+			+									+
Yazlık Bahçe				+										+		
Evler	+			+												
Kalırız	+			+												
Yakarış												+				+
Değişen Dünya											+	+				+
Heraklit'in Suları				+							+					+
Mask, Maske													+			+
Bir Albümden Resimler											+	+		+		
Çağın Tanığı Olmak												+				+
Bir İstanbulunun Not Defterinden											+					+
Barbaros Meydanı 2											+					+

Tablo 2'nin Devamı. *Şiirlerin Türkçe Dersindeki Temalar ile Eşleşimi*

	Erdemler	Milli Kültürümüz	Milli Mücadele ve Atatürk	Birey ve Toplum	Okuma Kültürü	İletişim	Hak ve Özgürlükler	Kişisel Gelişim	Bilim ve Teknoloji	Sağlık ve Spor	Zaman ve Mekan	Duygular	Doğa ve Evren	Sanat	Vatandaşlık	Çocuk Dünyası
Ölümler												+				
Omzumdaki Cenaze												+				
Kış Ayları				+									+			
Gözleri Badem	+											+				
Gizli Sevda										+	+					

5.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Çocuk İmgesi ile İlgili Sonuçlar

Behçet Necatigil'in şiirleri birçok eğitsel değeri barındırır. Aile okul ve toplum üçgeninde çocuğu merkeze alan şair, onların daima en iyi şartlarda yaşamalarını ister. Çekirdek aile yapısını savunan Necatigil, ailenin huzuru ve neşesini çocuklara bağlar. Aile içindeki sevgi ve saygının karşılıklı olduğu görüşündedir. Yetişkinlerin çocukların küçük hatalarında onlara yol gösterici olmalarını ve affetmelerini söyler. Çocukların masallardan öğrenecekleri çok şeyler vardır. İyiyi kötüyü doğruyu yanlış ayırt etme becerisini ilk olarak masallardan öğrenirler. Çocuk oyun ile öğrenir ve gelişir. Oyunlar çocuğu gerçek hayata hazırlar. Tüm çocuklar okula gitmeli, bilgisizlikle savaşta rol almalıdırlar. Atatürk sevgisi, vatan sevgisi, doğa sevgisi gibi duygular çocuğa küçük yaşta kazandırılmalıdır. Hayat herkese eşit şartlar sunmaz, bazı çocuklar kimsesizliğe ya da yoksulluğa mahkum kalırlar. Onlara yapılabilecek en büyük iyilik umut aşılacak ve pes etmemeyi öğretmektir. Çocukların iyi beslenmesi de yetişkinlerin görevlerindedir. Çocuklar biraz büyüyüp ergenlik yıllarında asi tavırlar içerisinde olsalar da büyükler onları hoş görmeli ve onların her daim yanında durmalıdırlar. Çocukluk ne kadar zor şartlarda geçerse geçsin mutlaka hatırlanır ve özlemle anılır. Çocuğa yakışmayan şey, ölümdür. Ölüm hayatın gerçeği olsa da çocuklar bu gerçeğe tanık olmayı hak etmeyecek kadar değerlidirler. Gençlik çağında kurulan hayaller kimi zaman hayatın getireceklerinden farklıdır. Her şeye rağmen yaşamak arzusu insanı hayata bağlar.

Dördüncü bölümde incelenen şiirler doğrultusunda, şairin öğretmen ve ebeveyn bakış açısının ortak sonucu olarak şiirlerinden çıkarılan eğitsel değerler şöyle sıralanabilir:

- Oyun mutluluk aracıdır. Çocuklar oyun oynamalıdır.
- Oyun, çocuğun hayatı keşfetmesini sağlar.
- Oyun, çocuğu hayattaki rolüne hazırlar.
- Deneyimleyerek öğrenme, teorik bilgiden üstündür.
- Çocuklar daima korunup kollanmalıdır.
- Güven duygusunun temeli çocuklukta atılır. Aile bu duygu ile çocuğu yetiştirmelidir.
- Ev, içinde çocuk olduğu vakit değerli ve anlamlıdır.
- Hayatın zorluklarına karşı, çocuk aileyi ayakta durmaya mecbur kılar.

- Çocuklar eğitim öğretim görmesi için desteklenmelidir.
- Çocuk hata yapsa da yetişkinler affedici olmalıdır.
- Çocuk öğrenmeye isteklidir. Bu hevesleri yetişkinler tarafından iyi ve doğru bilgiye yönlendirilerek anlayışla karşılanmalıdır.
- Çocuk geleceğin yetişkinidir. Bu bağlamda küçük yaşlarda vatan sevgisi aşılanmalıdır.
- Çocuğa özgüven duygusu kazandırılmalı; daima cesaretlendirilerek sevgi ve saygı gösterilmelidir.
- Çocuklar küçük mutluluk avcılarıdır. Hayata dair umutsuzluğa kapılan yetişkinler çocuk bakış açısı ile üstesinden gelebilir.
- Çocuklar, eşit şartlarda doğup yetişmez. Ancak eşit mutluluğu hak ederler. Bu eşitsizlik karşısında çocuğa sabretmeyi ve umut etmeyi öğretmek gerekir.
- Çocuk, henüz konuşamayacak kadar küçük bile olsa sevgiyi tanır ve karşılık verir.
- Çocuklar, yetişkinlerin anlamadıkları sandıkları birçok şeyi anlarlar.
- Çocuklar başkası gibi olmaya çalışmaz. Yetişkinler bu özgün tavrı örnek almalıdır.
- Annesiz babasız kalmak, çocuk için ölmekten beterdir. Öksüz ve yetim çocuklara daha fazla ilgi, şevkat ve sevgi gösterilmelidir.
- Yetişkinlerin görevi, çocuğa uygun yaşama ortamını sağlamaktır.
- Küçükken geçirilen fiziki hastalıklar ve duygusal yoksunluklar, insan ruhunda kalıcı izler bırakır. Bu sebeple küçük çocuklara korumacı ve hassas yaklaşılmalıdır.

5.2. Şiirlerin Türkçe Öğretimi Açısından Genel Olarak Değerlendirilmesi

Türkçe Dersi Öğretim Programı bilgi ve beceri edinimi ile değer kazanımlarının birlikte ele alındığı bir programdır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil becerilerini ve zihinsel becerileri kazanmaları, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. (MEB, 2018, s.8).

Bireyin sosyal olarak gelişmesi ile genel öğrenme ve özel becerileri edinme sürecinde ön koşul; dil becerileri ile yeterliliklerin geliştirilmesidir. Türkçe öğretim programı tematik yaklaşıma göre hazırlanmıştır. Gelişim özellikleri dikkate alınarak öğrencilerin dilbilgisi ve yazım kuralları ile bağlantılı kazanımlara aşamalı olarak ulaşması hedeflenir. Metin içi metin dışı ve metinler arası okuma ile anlam oluşturulur. Okuma ve yazma ile ilgili kazanımlara bu sayede ulaşılır. Bu noktada Türkçe Dersinde metinler önemli yer tutar.

Bulgular bölümündeki Tablo 1'e bakıldığında Türkçe Ders kitaplarında yer alması uygun görülen türler içerisinde şiir türünün 1. Sınıftan 8. Sınıfa tüm sınıf düzeylerinde yer aldığı görülür.

Türkçe ders kitaplarına seçilecek metinlerin edebi, kültürel ve estetik değer taşıması, ayrıca temaları desteklemesi gerekir. Sınıf düzeyleri göz önünde bulundurularak öğrencilerin hazırbulunuşlukları ve duygu dünyaları göz ardı edilmemelidir. Şiir metinleri düzenlenirken metnin bütünlüğünü koruyacak şekilde eğitsel açıdan uygun olmayan bölümler, olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlar ve ifadeler çıkarılmalıdır. Tezin bu bölümünde, 4. bölümde incelenen şiirlerin; Türkçe Dersi Öğretim Programında öğrenme ve öğretme sürecinde işlenmesi ve öğretim materyallerinde yer verilmesi öngörülen temalar (MEB, 2018) ile örtüştüğüne yönelik bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2'de görüldüğü üzere, Behçet Necatigil'in incelenen şiirleri Türkçe Dersi Öğretim Programında işlenmesi öngörülen temaların çoğu ile uyumluluk gösterir. Bilim ve Teknoloji teması ile uyumlu şiir metnine rastlanmamıştır. Ancak on altı tema içerisinde bir temanın uyuşmaması çok az bir oran olduğundan genel olarak uyumlu denebilir. Kaldı ki söz konusu temanın bilgilendirici metinler ile işlenmesi uygundur. Türkçe Öğretim Programında da bu konuda destekleyici ifadeler bulunur: "Metin türlerinin dengeli dağılıp dağılmadığı metin biçimlerine göre belirlenecektir. Örneğin "Bilim ve Teknoloji" temasında bilgilendirici metin daha fazla olabilir. Başka bir temada ise şiir türündeki metinlere daha fazla yer verilebilir." (MEB, 2018, s.18) Tabloda görüldüğü üzere bir şiir çoğunlukla birden çok tema ile ilişkilendirilmiştir.

Sonuç olarak, incelenen şiirlerin ilgili temalarda bahsedilen konu alanlarında kullanılması uygundur. Behçet Necatigil'in incelenen şiirlerindeki anlatımın sadeleştirmeye gerek kalmayacak kadar açık ve aynı zamanda şiir metinlerinin kısa oluşu öğretim sürecinde çift taraflı kolaylık sağlayacak noktalardandır. Şiir metinleri ders içi materyal olarak kullanılacağı gibi, belirli gün ve haftalarda yapılan törenlerde, şiir dinletilerinde de kullanılabilir. İncelenen şiirler içerisinde tema ile uyumlu bulunsa da çocuğun duygu dünyası açısından öğretim materyali olarak kullanılmaya uygun bulunmayanlar öneriler kısmında belirtilmiştir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi,
- Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması,

- okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması,
- okuma yazma sevgisi ve alışkanlığını kazanmalarının sağlanması,
- duygu ve düşünceleri ile bir konudaki görüşlerini veya tezini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerinin sağlanması,
- bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi,
- basılı materyaller ile çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerinin geliştirilmesi,
- okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerinin ve sorgulamalarının sağlanması,
- milli, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlere önem vermelerinin sağlanması, milli duygu ve düşüncelerinin güçlendirilmesi,
- Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etmelerinin ve benimsemelerinin sağlanması amaçlanmıştır”(MEB, 2018, s.4).

Yukarıda sıralananlara bakıldığında metinler bu kazanımlara ulaşmada Türkçe derslerinin kilit noktasıdır. Nitelikli, edebi, estetik metinler öğrencilerin derse ilgi düzeyini de artıracığı gibi aksi durumda kazanımlara ilerleyen ilk basamakta öğrencinin ilgi ve dikkat düzeyi düşebilir.

Değer aktarımı dil aracılığı ile gerçekleşir. Sözlü ve yazılı dil mirası bu noktada büyük önem taşır. Ünalın'ın bu konudaki destekleyici görüşleri şu şekildedir:

“Her toplum değer ve normlarını ancak dilinin sağladığı imkânlar çerçevesinde belirleyebilir ve sosyal kontrol unsurlarını yine dilinin sağladığı imkânlar çerçevesinde işleyebilir” (Ünalın, 2010, s.37).

Öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirme ve değerler eğitimi ile ilgili kazanımlarda şiir metinlerinden yararlanılabilir. Milli ve evrensel değerlerin tam olarak öğrencilere aktarılması da dersimizin hedeflerindedir. Değer eğitimi, eğitim programlarının içine bütünsel olarak konumlanmış, ayrı bir ders olarak görülmemiştir.

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve

davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır. Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır (MEB, 2018, s.4).

İlgili araştırmalar başlığı altında söz konusu edilen önceki çalışmalarla bu tezde elde edilen bulgular karşılaştırıldığında Tarım’ın (2009) makalesinin tematik bir inceleme olduğu görülmüştür. Behçet Necatigil ve çocuk temasını birleştiren, bu tezdten önce yapılmış bir çalışma olması yönüyle bulguları benzerdir. Ayrıca Tarım, Necatigil’in radyo oyunlarını da dahil ettiği halde bu çalışmada yalnızca şiirler üzerinde durulmuştur. Bu tezde ise Necatigil’in şiirlerindeki çocuk imgesi eğitsel bakış açısıyla incelenmiştir. Tarım’ın söz konusu çalışması ile benzer bulgulara ulaşılmış; Necatigil’in çocuk duyarlılığı ile yazılan şiirlerinin değeri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Polat (2002) bir şairin şiirlerindeki çocuk temasını incelemesi yönüyle, bu çalışma ile benzer bulgulara ulaşmıştır. Özellikle bulguları sınıflandırırken kullanılan yöntem ile bu tezde kullanılan kategorik analiz başlıkları benzerdir. Bu da her iki şairin eserlerinde geçen çocuk imgesinin benzer yönleriyle ele alınışından kaynaklanır. Polat’ın kapsamlı çalışması çocuk edebiyatına büyük katkı sağlamıştır. Batur ve Yücel (2012) benzer bir çalışma yapsalar da metin türü ve sanatçı yönüyle bu çalışmadan ayrılır. Bununla birlikte, bir sanatçının çocuk edebiyatındaki yerini saptama ve Türkçe eğitimine katkısını araştırma yönüyle benzerlik gösterir. Aydoğan (2010), Şahbaz (2003) ve Sönmez’in (2012) çalışmalarında benzer bulgulara rastlanılmış, konu edinilen şairlerin çocuk edebiyatı alanında nitelikli sayılabilecek birçok eser ortaya koydukları, sanatçıların bu bağlamdaki eserlerine hak ettikleri değerin ve gereken önemin verilmesi, öğrencilere dil zevki kazandırmak ve değer eğitimi aktarımında yararlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

Derinlik, mecaz ve simgesel özellikleri barındırmasından ötürü, bahsedilen değerleri öğrencilere aktarmada kullanılabilir en iyi araçlardan birinin şiir türü olduğunu söylemek mümkündür. Bu çalışmada, Behçet Necatigil'in şiirlerinde; çocukluk günleri, çocuğun yaşadığı yer, çocuğun hayal dünyası, çocuk sevgisi, çocuk duyarlılığı, çocukluğa özlem, aile, sorumluluk kavramlarını yansıtan dizeler üzerinde durulmuştur. Sevgi, özlem, sorumluluk Necatigil'in şiirlerinde genel olarak yer alan duygulardır. Bu bağlamda Necatigil'in şiirlerinden hareketle, öğrencilerin; sevgi, saygı, sosyal yaşamda ve ailede sorumluluk, sabır, eşitlik, adalet gibi değerler başta olmak üzere birçok değeri, şiirlerin güçlü ve özlü anlatımı sayesinde kalıcı olarak kolaylıkla öğrenmesi sağlanabilir.

Şiirlerin kimisinde yer alan olumsuz örnek oluşturabilecek kavramlar ile ölüm temalı şiirler Tablo 2'de temalar ile eşleştirilse de okul kitaplarına alınmaya Türkçe derslerinde araç olarak kullanılmaya uygun bulunmaz. Şiirde bütünlüğünün korunması savunulduğundan ilgili şiirlerden bahsi geçen dizelerin çıkarılarak geri kalanının okutulması da çözüm olarak sunulamaz. Uygun bulunmayan şiirler şu şekilde sıralanabilir:

Korku Çiçekleri: Dünyanın yaşamayınca güzel olduğunu belirten dizeden dolayı öğrencilere okutulması uygun bulunmaz

Küskün Yolcunun Türküsü: Sigara kelimesi geçtiğinden öğrenciler için uygun bulunmaz.

Temmuz Tikleri: Ölümleri düşlemek geçen dizeden dolayı öğrencilere okutulması uygun bulunmaz.

Korku Çiçekleri: Çocukların anne baba yokluğunun ölümden beter bir hal olduğunu vurgulamak nedeniyle yazılsa da anne babası ölen küçük çocukların da ölmesi gerektiği dizesinden dolayı öğrenciler için uygun bulunmaz.

Kirli Masa: Olumsuz örnek oluşturabilecek içki kelimesi geçtiğinden okul kitapları için uygun bulunmaz.

Kaknus: Zifiri içine çekmek söz grubundan dolayı uygun bulunmaz.

Kaçaklar: Ölülerini düşünmek sözünden dolayı uygun bulunmaz.

Yazlık Bahçe: Şiirin ilk dizesinde içkili kelimesi geçtiğinden öğrencilere okutulması uygun bulunmaz.

Çağın Tanığı Olmak: İntihar kelimesi geçtiğinden derslerde okutulması uygun bulunmaz.

Barbaros Meydanı 2: İçki içen adamlar söz grubundan dolayı ders kitaplarına alınması uygun bulunmaz.

Ölümler, Kış Ayları ve Omzumdaki Cenaze: Bütünüyle ölüm temasını işlediğinden öğrencilere okutulması uygun bulunmaz.

Yukarıda nedenleri açıklanarak uygun bulunmadığı belirtilen şiirler dışındaki şiirler sınıf düzeylerine uygunluğu açısından gruplandırılarak Türkçe ve edebiyat derslerinde kullanılabilir.

Bu tezin araştırma alanı Behçet Necatigil'in çocuk sevgisini, çocuk duyarlılığını konu edinen, çocuklukla ilgili ve toplumdaki farklı çocuk tiplerine gönderme yaptığı şiirleri ile sınırlı olduğundan, şairin çocuğu konu edinmeyen ancak Türkçe Öğretim Programındaki temalarla bağlantılı olan şiirleri de ders kitaplarında yer alabilir. Ancak çocukla ilgili olmayan şiirler tezimizin kapsamında değildir, ileride yapılabilecek farklı araştırmaların konusudur. Ayrıca araştırmacılar, farklı şairlerin Türkçe eğitimine katkısı ile ilgili çalışmalar yapabilirler.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Ş. (1990). Behçet Necatigil (1916-1979). *Türk Dili*, 464, 69-77
- Aktunç, H. (1990). Behçet Necatigil manifestosu. *Argos*, 2 (18), 115-116
- Alangu, T. (1966). Behçet Necatigil'in şiirlerinde masal temleri ve motifleri. *Yeni Dergi*, 2(23), 93-112
- Aydoğan, B. (2010). Mehmet Emin Yurdakul'un çocuk şiirleri. *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 120-146.
- Batur, Z., Yücel, Z. (2012). Ahmet Efe'nin çocuk hikayelerinde değer eğitimi ve hikayelerin Türkçe eğitimine katkısı. *Turkish Studies*, 7/4, Fall 2012, 1031-1049.
- Belge, M. (1972). Behçet Necatigil. *Türk Edebiyatı*, 10, 182-194
- Cemiloğlu, M. (1992). Türkçe öğretimi ve çocuk şiiri. *Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 7(1), 175-180
- Cöntürk, H. (1964). *Behçet Necatigil ve Edip Cansever üstüne*. Ankara: Kardeş Matbaası.
- Çetin, N. (2013). *Behçet Necatigil, hayatı, sanatı ve eserleri* (2.Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Demiray, K. (1971). *Türkçe çocuk edebiyatı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Dilidüzgün, S. (2018). *Çağdaş çocuk yazını yazın eğitime atılan ilk adım* (Üçüncü Baskı). Tudem Yayınları.
- Doğan, A. (1957). Behçet Necatigil ve şiiri. *Türk Sanatı*, 3(53), 6-8.
- Doğan, M. H. (1980). Necatigil Şiirine giriş. *Türk Dili*. 41(342), 172-180.
- Enginün, İ. (1991). Behçet Necatigil yeni türk edebiyatı araştırmaları (İlaveli 2. Baskı). Dergâh Yayınları. 250-261.
- Güneş, Z. (1991). Behçet Necatigil'in şiirleri. *Türkoloji Dergisi*, 9(1), 163-179.
- İleri, S. (2017). *Kırık inceliklerin şairi Behçet Necatigil* (2. Basım). İstanbul: Everest Yayınları.
- Kansu, C. A. (1977). Çocuk şiirleri ve çocuk edebiyatı, *Eğitim Hareketleri*. 22, S.266-267, 25-28.

- Kaplan, M. (1979). Behçet Necatigil'in bir şiiri üzerine bir tahlil denemesi: Çıkartma. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*. S.10 (Özel Sayı), 19-25.
- Kaplan, M. (1981). Behçet Necatigil'in şiirlerinde cinas, tevriye ve istihdam sanatları. *Milli Kültür*, Şubat 1981, 15-19.
- Kavcar, C. (1994). *Edebiyat ve eğitim* (2. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Kolcu, A. İ. (2010). *Behçet Necatigil'in poetikası* (1. Basım). Erzurum: Salkımsöğüt Yayınevi.
- Kurdakul, Ş. (1983). Behçet Necatigil'in şiiri, *Çağdaş Eleştiri*, Temmuz 1983, 38-39.
- MEB. (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: MEB.
- Nas, R. (2002). *Örneklerle çocuk edebiyatı* (2. Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Necatigil, B. (2009). *Şiirler bütün yapıtları* (4. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Necatigil, B. (2015). *Bile/yazdı* (4. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Necatigil, B. (2017). *Küçük muharrir* (1. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Necatigil, B. (2017). *Küçük mitologya sözlüğü* (1. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Necatigil, B. (2017). *Mitologya*(1. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Necatigil, B. (2019). *Vaktin zulmüne karşı yazmak düzyazılar III* (1. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Oğuzkan, A. F. (1997). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı*, Emel Matbaacılık, 5. Basım, Ankara.
- Oktay, A. (1982). Kaçış ve katlanış: A. İlhan'la B. Necatigil'de kentin ve kent bireyinin alımlanması. *Çağdaş Eleştiri*. C.1. S.8.24-34
- Öz, E. (1990). Behçet Necatigil ile (7 Kasım 1962). *Yeni Düşün*. S.1. 116-123
- Özbay, M. (2010). *Türkçe öğretimi yazıları*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özkarıcı, A. Ö. (2016). *Asla konuşmayacaksın Behçet Necatigil üzerine yazılar* (1. Baskı). İstanbul: Edebi Şeyler Yayınevi.
- Pazarkaya, Y. (2016). *Unutulmak isteyen şair BEHÇET NECATİGİL 100 yaşında* (1. Baskı). İstanbul: Sözcükler Yayınları.

- Polat, M. S. (2002). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın şiirlerinde çocuk teması*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Pulat, A. (1999). Çocuk edebiyatı kavramı ve bu kavram etrafında yapılan tartışmalar. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. S.3. 173-193
- Sarısayın, A. (2011). *Çok şey yarım hâlâ: Ayşe Sarısayın babası Behçet Necatigil'i anlatıyor* (3. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Sezer, S. (2000). Çocuklar için şiir yazmanın gerekliliği ve zorluğu. I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu, Ankara: *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TÖMER Dil Öğretim Merkezi Yayınları*,. 647-649
- Sınar, A. (1999). Behçet Necatigil'in eserlerinde ev. *Türk Dili*, 2, 573,799-808
- Sönmez, H. (2012). Rıfat Ilgaz'ın şiirlerinde çocuk. *Akademik Bakış Dergisi*, 30, *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, Mayıs- Haziran 2012.
- Şahbaz, N. K. (2003). Türkçe öğretimi açısından Ceyhun Atuf Kansu'nun şiirleri. *TÜBAR-XIII*, 351-371.
- Şirin, M. R. (1994). *99 soruda çocuk edebiyatı (Birinci Baskı)*. Çocuk Vakfı Yayınları.
- Tarım, R. (2004). *Kültür, dil, kimlik Behçet Necatigil'in şiir dünyası* (2. Basım). İstanbul:Özgür Yayınları.
- Tarım, R. (2009). Behçet Necatigil'in eserlerinde çocuk. *Turkish Studies*, s. 1041-1072
- Taşcıoğlu Y. (2006), *Dar vakitlerde geniş zamanlar: Behçet Necatigil'in şiiri*, 3F yayınevi, İstanbul.
- Türe, F. (1993) , *Bir usta bir dünya: Behçet Necatigil*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Türk, H. S. (2006). *Şair ve öğretmen kimliğiyle Behçet Necatigil* (1. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ural, O. (1985). Behçet Necatigil. *Hürriyet Gösteri*, 56, 140-141.
- Uyguner, M. (1980). Necatigil ve toplumculuk. *Türk Dili*, 41. 341, 79-84
- Ünalın, Ş. (2001). *Türkçe öğretimi* (Genişletilmiş 2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ünalın, Ş. (2010). *Dil ve kültür* (4.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yahşi, E.(1988). *Behçet Necatigil: fotobiyografi*. İstanbul: Cem Ofset.

Yalçın, A., Aytaş, G. (2005). *Çocuk edebiyatı* (3. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık. (2016). *Sevgilerde Behçet Necatigil 100 yaşında*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Yılar, Ö., Turan, L. (2010). *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	DENİZ
Soyadı	EKER
Doğum Yeri ve Tarihi	AYDIN/ 1988
Uyruğu	T.C.
İletişim Adresi ve E-Mail Adresi	devrenuz@gmail.com
Eğitim	
İlköğretim	Müftü Ahmet Hulusi İlköğretim Okulu (Denizli)
Ortaöğretim	TEV Anadolu Lisesi (Denizli)
Yükseköğretim (Lisans)	Pamukkale Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği (Denizli)
Yükseköğretim (Yüksek Lisans)	Pamukkale Üniversitesi Türkçe Eğitimi (Denizli)
Yabancı Dil	
Yabancı Dil Adı	İngilizce
Sınav Adı	ÜDS
Sınavın Yapıldığı Ay ve Yıl	Mart 2010
Alınan Puan	62,5
Mesleki Deneyim	
Yıl (lar)	Mesleki Deneyim
2010-2012	Karaman Sarıveliler Civler Şehit Abit Orbay Ortaokulu (Türkçe Öğretmeni)
2012-2013	Siirt Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu (Türkçe Öğretmeni)
2013-2017	Denizli Baklan İmam Hatip Ortaokulu (Türkçe Öğretmeni)
2017-2019 (Halen Çalışmakta)	Denizli Pamukkale Kezban Ali Çınar İmam Hatip Ortaokulu (Türkçe Öğretmeni)